

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 12 JULI 1922

No. 341

INHOUD

DE RUSSISCHE JUNGLE III door <i>J. H. Cohen Stuart</i>	Blz.	605
Een proefneming met eene nieuwe productiemethode in de Suikerrietcultuur op Java door <i>Mr. J. H. van Hasselt</i> ..		607
Medezeggenschap I door <i>Prof. Ir. I. P. de Vooy</i> s		609
Emigratie II door <i>Jhr. J. C. C. Sandberg</i>		611
De Nederlandsche Postcheque- en Girodienst door <i>A. W. Kymmell</i>		613
Londensche Correspondentie.....		614
AANTEKENINGEN:		
Het tekort bij de Nederlandsche Spoorwegen		615
Indexcijfers voor de bedrijvigheid in landbouw en vee- teelt, mijnbouw en industrie der Vereenigde Staten		616
Financieele vraagstukken in Oostenrijk		617
De weekstaat der Federal Reserve Banks.....		618
MAANDCIJFERS:		
Rijkspostspaarbank		618
Emissies in Juni 1922		619
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank.....		619
Postchèque en Girodienst		619
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN		619—626
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	
Bankstaten.	Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

10 JULI 1922.

Ook ditmaal vallen over de geldmarkt eigenlijk geen bijzonderheden te vermelden. Het aanbod van geld blijft overwegend; wissels zijn daarentegen bijna niet te krijgen. Privaat-disconto noteerde derhalve lager: 2½ pCt. Prolongatie noteerde na 2 pCt. ten slotte 2½ pCt. Call aangeboden op 2 pCt.

Aan de inschrijving op de Nederlandsche Staatsleening, die Vrijdag 14 dezer opengesteld wordt, zal de geldruimte wel ten goede komen.

* * *

Op de wisselmarkt was gedurende de afgelopen berichtperiode een vlotte en levendige handel. Zeer

de aandacht trok de verdere daling van de mark, die op 0,47½ kwam; een kleine verbetering volgde en op het laatst ontwikkelde zich een groote vraag, zoodat het slot op 0,49½ kwam.

Ook de francs ondervonden den invloed van de daling van de mark. Het aanbod van Fransche en Belgische francs was zeer groot. Fransche kwamen op 19,97½, Belgische op 18,95. Ook deze deviezen konden zich verbeteren, nl. tot 20,25 en 19,40. De stemming was echter hoogst onzeker en wisselde vaak.

LONDEN, 8 JULI 1922.

De afwikkeling van de bij de halfjaarswisseling aangeane engagementen vond gedurende de afgelopen week zonder eenige moeilijkheid plaats. De opnemingen bij de Bank of England werden afgelost en het aanbod van kort crediet bleef ruim. De verlaging van de bankrate, welke verwacht wordt, bleef deze week echter nog uit.

Vernieuwing van daggeld vond plaats tegen 1½ pCt., terwijl nieuw geld tegen 1 pCt. verkrijgbaar was. 7-d. geld daalde tot 2 pCt.

Zoowel de goudreserve der Currency Notes, welke sedert December 1915 onveranderd was gebleven, als de goudvoorraad van de Bank of England verminderden ieder met ca. £ ½ millioen, zulks voornamelijk in verband met verschepingen naar de Vereenigde Staten.

De discountmarkt was iets levendiger. Verscheidene banken kochten Augustus/September Treasury Bills tegen 1¾—¾ pCt. De disconto's voor 3- en 4-maandsbankaccepten bedroegen gisteren 2½ pCt. en voor 6-m. idem 2¼—¾ pCt.

DE RUSSISCHE JUNGLE.

III.

De ongewone commercieele bedrijvigheid, die de nieuwe economische politiek in het leven geroepen heeft, wordt niet onaardig gekarakteriseerd door de volgende, te Moskou circuleerende anecdote.

In een klein plaatsje — zoo gaat het verhaal — ergens in Zuid-West-Rusland, welks (overwegend joodsche) bevolking zoowel om haar groote armoede als om haar commercieele talenten bekend staat, bracht een koopman een stuk fluweel in den handel. Het stuk, dat de eenige koopwaar ter plaatse was, ging van hand tot hand; ieder die het kocht, haastte zich het met een kleine winst aan een ander over te doen, en zoo circuleerde dat eene stuk fluweel maandenlang onder de inwoners, bereikte een phantastischen prijs, en verschaftte aan de heele bevolking het levensonderhoud. Totdat een doorreizende rijkard het kocht en er een pak van liet maken. Groote en algemeene wan-

hoop in het plaatsje, dat daarmee te gronde gericht was. Een ieder was zijn broodwinning kwijt!

Het herstel van den vrijen handel in Rusland had ten doel, den boeren de gelegenheid te verschaffen, hunne productie uit te wisselen tegen de goederen, waaraan zij behoefte hadden. Van deze goederen bevonden zich, door het in het voorafgaande tijdperk toegepaste stelsel van nationalisatie en confiscatie, de productie en de voorraden grotendeels in handen van den Staat, of liever in die van al de veelsoortige lichamen en organen, waarmede de Staat identiek, en waarbij geleidelijk de gansche stedelijke bevolking als „Sowjet-ambtenaar” ingelijfd was. De nieuwe economische politiek, die het fiasco beduidde van de universeele rantsoeneering der stedelijke bevolking, bracht mede, dat niet alleen ieder vrijheid kreeg, den staatsdienst te verlaten, maar ook zeer vele Sowjet-ambtenaren ongevraagd hun ontslag kregen. Vele honderdduizenden, ja millioenen stedelingen, die tot dusver, zij het ook met moeite van het schamele rantsoen hadden geleefd, waren daarmee in de letterlijke beteekenis van het woord broodeloos geworden.

Volgens officieele gegevens omvatte het rantsoeneeringsplan in 1920/21 niet minder dan 38 millioen zielen (op eene bevolking van 139 mill.); in 1921/22 slechts 7,9 millioen (daarvan 4,5 ambtenaren en arbeiders, 1,8 transport-arbeiders, 1,6 andere stedelingen). Ook wanneer men aanneemt — wat stellig mag worden gedaan — dat het aantal werkelijk uitgedeelde rantsoenen in 1920/21 heel wat minder heeft bedragen dan 38 millioen, staat men toch voor het feit, dat ettelijke millioenen stedelingen door den nieuwen economischen koers genoodzaakt werden, een nieuwe broodwinning te zoeken, en de vraag is, waarvan die menschen thans leven? Het is op deze vraag, dat de anecdote van het stuk fluweel het antwoord geeft.

Er ontstond in die, tot het uiterste gedesorganiseerde en gedemoraliseerde maatschappij een strijd om het bestaan, die den vorm aannam van een koortsachtige speculatie met en rondom de productiemiddelen en de goederenvoorraden van den Staat. Als schipbreukelingen klampten men zich vast aan de overal rondrijvende wrakstukken van het uiteen gevallen economische apparaat: aan de staatstrusts, de handelssecties der bedrijfsraden, de gemengde maatschappijen en al de overige nieuwe bedrijfstvormen, die onder allerlei schoonklinkende namen opdoken. Nieuw geproduceerd werd en wordt er weinig; in hoofdzaak werd en blijft het een algemeene uitverkoop der nog aanwezige goederen, in ruil voor levensmiddelen, of wel een schijnhandel in goederen, voor welke geen werkelijke afzet bestaat.

Op den nieuw aangekomen vreemdeling maakt deze Russische handelswereld een verbijsterenden indruk. Maar ook degeen, die de hoofdsteden vroeger gekend heeft en er tal van oude zakenvrienden terug vindt, heeft moeite zich in dit doolhof van „kapitalistische” en „communistische” begripsverwarringen te oriënteren. Waar eindigt de staatsbemoeiing? Waar begint het particulier initiatief? Wie is ambtenaar? Wie particulier ondernemer?

Een typisch beeld van het nieuwe handelsleven vertoont de advertentie-rubriek eener Moskousche of Petrogradsche courant. In bonte verscheidenheid vindt men daar het „staatskapitalisme” in al zijn vormen vertegenwoordigd, en daarnaast de nog eenigszins schuchtere levensteekenen van het nieuw opkomende particuliere ondernemersdom of de onder raadselachtige benamingen schuilgaande combinaties, waarvan niet te zeggen is wat of wien zij eigenlijk representeeren. Als voorbeeld geef ik hier een bloemlezing uit een willekeurig nummer van de Moskousche *Iswestia*:

De „Resino-trust”, een combinatie van de vier genationaliseerde groote rubberfabrieken, adverteert de 50 verschillende soorten van artikelen die zij fabriceert en verkoopt. De „Moskoestprom”, werkorte benaming voor Moskousche Provinciale Directie van

Huisnijverheid en Industrieele Coöperatie, biedt de meest uiteenlopende producten ten verkoop aan, beginnende met vaten en kisten, borstels, petten, bureau-behoefden, tooneelspelers-grimme en vingerhoeden, en eindigende met telefoon- en telegraafmateriaal, gas- en waterpijpen, kabels, schoppen en beendenmeel. De fabriek der vennootschap „Lux” adverteert azijn, schoensmeer, sacharine enz. enz. en vraagt aanbiedingen van grondstoffen. De „Pharmatrust” (Pharmaceutische staatstrust), voorheen Köhler & Co. (genationaliseerde fabriek) somt alle pharmaceutische producten op, die zij kan leveren. De directie van den Moskousch-Baltischen Spoorweg annonceert eene openbare aanbesteding voor de in- en uitlading en voor den opslag van brandhout, steenkolen, turf, planken, dwarsliggers en sneeuwschermen. Het Moskousche Provinciale Proviandeeringscomité heeft zout te koop. De vennootschap Eerste Moskousch Handels- en Commissiekantoor aanvaardt vertegenwoordigingen, neemt alle mogelijke commissies tot koop en verkoop op zich, en biedt opslagruimte aan. De directie der Vereenigde (genationaliseerde) Zijdefabrieken is koper van alle mogelijke bouw- en grondstoffen, fabrieksmateriaal, schrijfbepoefden, levensmiddelen en fourrage; betaling contant of door goederenruil. Het Technisch Kantoor van Ingenieurs B. & D. levert uit voorraad electromotoren, drijfriemen, machines voor de hout- en lederindustrie, zagen enz. De Kostroma'sche Provinciale Raad der Volkshuishouding maakt de benoeming bekend van een eigen vertegenwoordiger te Moskou, aan wiens kantoor eene handelsafdeeling is verbonden voor den verkoop van alle fabrikaten en den inkoop van alle materialen ten behoeve van de door dien Raad beheerde (genationaliseerde) fabrieken. De Militaire Intendance houdt eene openbare verkooping van paarden. Het Moskousche Gemeentelijke Bedrijf kondigt de verpachting bij openbare inschrijving aan van standplaatsen op de verschillende markten. De directie van de Moskousche Staatsmeelmolens neemt alle soorten van graan ter vermalen aan, verkoop meel en diverse molen-machinerieën of ruilt deze tegen koren. De Moskousche Staatstractoren-Directie neemt orders aan voor de beploeging van akkers, moestuinen e.d. in de provincie Moskou. Het nieuw geopende Universeele Staatswarenhuis (een vroegere groote algemeene winkelzaak) beveelt zich bij het geachte publiek aan. En zoo verder.

Naar den oorsprong van al de ten verkoop aangeboden zaken en naar de juridische positie der als eigenaars optredende lichamen of personen moet men maar liever niet vragen. Ik wees er reeds op, dat „eigendom” een zeer rekbaar begrip is geworden in Rusland. Wanneer de Staat er mee begonnen is, zijn burgers van alles te berooven, is het geroofde dan eigendom der gemeenschap geworden in dien zin, dat ieder burger, die er kans toe ziet, op zijn beurt den Staat weer mag berooven? Volgens het geschreven en gesproken Sowjet-recht neen, maar volgens de gangbare en practisch toegepaste opvatting der bevolking, ja. Onder deze omstandigheden is het misschien niet zoo vreemd, dat de rechtspraak in de Sowjet-Republiek vooralsnog in de eerste plaats tot taak schijnt te hebben, den Staat te beschermen tegen zijn eigen burgers.

Ter illustratie hiervan, en tevens ter karakteriseering van moderne Russische handelspraktijken moge een proces dienen, dat onlangs voor het Opperste Gerechtshof te Moskou werd gevoerd, waarbij de Staat als eischer optrad, tegen een aantal personen wegens bedriegelijke en speculatieve handelingen ten nadeele van den Staat. Het ging om een partij paraffine, geïmporteerd door het Volkscommissariaat van Buitenlandschen Handel en verkocht aan de Chemische Sectie van den Petrogradschen Provincialen Raad van Volkshuishouding ten behoeve van de Noordelijke Lucifertrust; alle drie staatsbedrijven. In werkelijkheid had de met deze transactie belaste ambtenaar van de Chemische Sectie het heele zaakje overge-

daan aan een vriend commissionair, die de paraffine met valsche documenten inklaarde en verkocht aan de Chemische Staatsrust, welke op haar beurt het partijtje verder verkocht aan weer andere commissionairs. Eerst na nog weer twee of driemaal verder te zijn verhandeld, was de paraffine eindelijk bij den werkelijken consument, nl. de Noordelijke Lucifertrust beland, die echter gelijktijdig hetzelfde partijtje van nog twee andere kanten aangeboden kreeg, tegen sterk uiteenlopende prijzen. Deze heele geschiedenis bleek zich te hebben afgespeeld in nauwelijks twee weken, in welken korten tijd de bewuste koopwaar zes instanties had doorloopen en precies 200 pCt. in prijs gestegen was! De door het onderzoek vastgestelde feiten wierpen een schril licht op de treurige demoralisatie in de Moskousche handelswereld, maar ook op het fiasco van den handeldrijvende Staat. De openbare aanklager Krylenko moest dit erkennen. De nieuwe economische politiek, verklaarde hij, werd door zulke voorvallen hopeloos gecompromitteerd. Tegen de delinquenten, ambtenaren zoowel als particulieren, eischte hij daarom een voorbeeldige straf. Alsof niet heel Moskou op precies dezelfde wijze handel drijft!

Aan dergelijke voorvallen moet Lenin hebben gedacht, toen hij op het communistisch partijcongres te Moskou in Maart 11., sprekende van hetgeen de nieuwe politiek had opgeleverd, zeide:

„Wij zijn een jaar verder; de Staat is in onze handen, maar heeft de nieuwe economische politiek zoo gewerkt als wij het wilden? Neen, dat heeft ze niet. De machine vliegt ons uit de hand: er lijkt wel iemand van ons bij te zitten die haar bestuurt, maar in werkelijkheid gaat de machine een heel anderen kant uit, als werd ze bestuurd door de hemel weet wien of wat: door speculanten of kapitalisten, door wetsontduikingen of andere dingen...”

Te midden van den vreemdsoortigen chaos, die uit de nieuwe economische politiek is voortgekomen, tracht de heerschende partij haar gezag en de staatsorde te handhaven. Zij beheerscht alle voornaamste bedrijven — of gelooft ze te beheerschen. Want in werkelijkheid maakt ook de bureaucratie, die deze staatsbedrijven voert en van het enkele salaris niet kan leven, deel uit van de groote, om haar bestaan worstelende massa. Of is het een worsteling om iets anders — wie zal het zeggen? De bolsjewiki zijn geneigd er iets anders in te zien. „Het is”, heeft Lenin in diezelfde rede gezegd, „een verwoede, desperate en, zoo niet een laatste, dan toch wel bijna de laatste strijd, een strijd op leven en dood, tusschen het kapitalisme en het communisme.” En hij liet er deze karakteristieke ontboezeming op volgen:

„Waarin ligt onze kracht en wat ontbreekt ons? Politieke macht hebben wij meer dan genoeg. De fundamentele economische macht — alle gewichtigste bedrijven, spoorwegen enz. — is geheel in onze hand. De proletarische staat bezit al de noodige macht om den overgang tot het communisme te verzekeren. Wat ontbreekt aan de dunne laag communisten, die het land bestuurt, is beschaving. Nemen wij bijv. Moskou, met zijn 4700 leidende communisten, en de Moskousche bureaucratie. Wie leidt en wie wordt er geleid? Ik betwijfel ten sterkste, of het wel de communisten zijn, die deze massa leiden. De waarheid is dat zij zelve door deze massa geleid worden... Het is daarmede als met een volk van laag beschavingspeil, dat een hooger ontwikkeld volk overheerscht, maar zich op den duur onwillekeurig aan diens hoogere beschaving onderwerpt. Is niet hetzelfde gebeurd in de hoofdstad der R. S. F. S. R., en zijn niet 4700 van onze beste communisten door een vijandige beschaving tot onderwerping gebracht?...”

Dat de, geestelijk en moreel zoo jammerlijk ontredde Moskousche bourgeoisie desondanks een zoo sterk overwicht aan beschaving-vermag uit te oefenen, teekent den toestand. Wanneer men echter met die bourgeoisie zelf in aanraking komt, dan ontdekt men al spoedig, hoe hulpeloos ook deze zich gevoelt in dit nieuwe economische wonderland. Het is en blijft voor ieder een reusachtig doolhof, waarvan alle wegen doodloopen — behalve de ééne, die leidt... naar het buitenland.

J. H. COHEN STUART.

EEN PROEFNEMING MET EENE NIEUWE PRODUCTIEMETHODE IN DE SUIKERRIET-CULTUUR OP JAVA.

In het verslag van de Suiker-Enquête Commissie, hetwelk in de tweede helft van 1921 in druk verscheen, is in het zesde hoofdstuk, handelende over „de economische beteekenis der Europeesche suikerindustrie op Java”, de vierde paragraaf gewijd aan eene beschouwing van „de inlandsche rietcultuur en -suikerbereiding en hare toekomst”. Aan het slot van die paragraaf (blz. 283/285) wordt melding gemaakt van een proef, op een der suikerfabrieken op Java — de onderneming Seloredjo, in de afdeling Djombang, toebehoorende aan de Koloniale Bank — genomen en ten doel hebbende om aan de inlandsche grondverhuurders en arbeiders een meer zelfstandig aandeel te geven in de teelt van het suikerriet en hen dienovereenkomstig in de resultaten te doen deelen. Deze proefneming is van belang met het oog op een tweetal problemen bij de Javasuikerindustrie.

Het eene, reeds van ouden datum, betreft de vraag of de Europeesche suikerindustrie op Java zich op den duur zou kunnen terugtrekken van het terrein van de cultuur van het riet, om zich te beperken tot de fabricatie van de suiker. De fabrieken zouden dan, ongeveer op dezelfde wijze als de suikerindustrie op Hawaii en Cuba werkt, het door de inlandsche landbouwers zelf geplante riet opkopen, en daarmede ontslagen zijn van de bemoeienis met de inhuur van gronden, waardoor thans voor het grootste deel van de Javasuikerindustrie voorzien moet worden in de behoefte aan grondstof voor het fabriekaat.

Elders in het verslag der Suiker-Enquête-Commissie (blz. 279/280) vindt men dit vraagstuk besproken, in verband met hetgeen in een voorafgaande paragraaf is gezegd over den „opkoop door de suikerondernemingen van door de inlandsche bevolking geplant suikerriet” (par. 12 van hst. I). De conclusie is op blz. 280 in de volgende bewoordingen neergeschreven:

„Het is echter reeds duidelijk uit hetgeen in het tweede (moet zijn: eerste) hoofdstuk aan het opkoopvraagstuk is gewijd, dat hiervan in afzienbare tijden niets kan komen en de Europeesche suikerindustrie daartegen uit een oogpunt van bedrijfstechniek groote bezwaren heeft. Het is voor deze nijverheid onmogelijk haar bedrijf te grondvesten op van de bevolking opgekocht riet. Het wezen en de bloei der Javasuikerindustrie berusten nl. op de uiterste intensiteit der cultuur. De extensieve bevolkingsrieteelt beteekent dus voor eene Europeesche industrie, die daarop zou berusten, een enormen achteruitgang van de rietproductie per oppervlakte-eenheid, terwijl ook de opbrengst aan suiker op dezelfde oppervlakte belangrijk minder zou zijn wegens het niet in acht nemen door den Inlandschen planter van de meest gunstige planttijden en van de in-deeling van de rietsoorten in verband met de achtereenvolgende vermalingsgedurende de campagne op maximum suikergehalte. Met het oog op de beperkte uitgestrektheid grond, die op Java voor rietcultuur kan worden bestemd, is dus het bevolkingsriet voor de Europeesche industrie een oneconomisch hulpmiddel, en zeker geen grondslag om op te bouwen.”

Bij de hooger bedoelde proefneming op Seloredjo ging het weliswaar niet om zuiveren opkoop van z.g.n. „bevolkingsriet”, doch in zoover kwam de zaak op hetzelfde neer, dat men ook bij die proef wilde trachten aan den arbeider een meer zelfstandig aandeel in de cultuur te geven dan gewoonlijk, zoodat het resultaat der proefneming een vingerwijzing zou kunnen geven omtrent de mogelijkheid van oplossing van het bovenbedoeld probleem.

Het andere vraagstuk, hetwelk bij de proefneming betrokken is, ditmaal een van jongeren datum, betreft de mogelijkheid om den inlander direct financieel te interesseeren in de opvoering der resultaten van het bedrijf. Men denkt hierbij aan het door de Indische Regeering eenigen tijd geleden geopperde plan om door de suikerondernemingen een deel harer winst te doen storten in zoogen. „winstaandeelkassen”, aan welk plan blijkens de daarbij gegeven toelichting

de gedachte ten grondslag lag, dat op die wijze de belangengemeenschap tusschen de industrie en hare inheemsche medewerkers versterkt en de onderlinge verhoudingen, waar noodig, verbeterd zouden worden.

Ongetwijfeld verdient dus de proefneming op Seloredjo de bijzondere aandacht, niet alleen van de bedrijfsleiders der Javasuikerindustrie, maar ook buiten hun kring, omdat de daarbij betrokken problemen ip het algemeen van gewicht zijn voor de economische ontwikkeling van Indië.

Toen de Suiker-Enquête Commissie haar verslag afsloot, was het verloop der proefneming nog slechts ten deele bekend, en viel over het resultaat nog niet te oordeelen. Sedert kon daarover een volledig rapport worden uitgebracht aan de Directie der onderneming, waarin de getroffen regelingen en de voorbereiding daarvan, het verloop van de proefnemingen en het resultaat uitvoerig zijn beschreven. De zaak schijnt van voldoende algemeen belang om hieronder de conclusies van dat verslag mede te deelen.

Na langdurige besprekingen en voorbereidingen, werd besloten om in den aanplant 1920/1921 voor Seloredjo tweeërlei proeven te nemen, met regelingen, die ten doel hadden: de bevolking te interesseeren bij de teelt van het suikerriet, en die hierop meerkwamen:

- A. eene regeling, waarbij de grondverhuurder optrad als aannemer voor het planten van het riet, onder fabriekstoezicht, waarbij dus de fabriek rechtstreeks niets met het werkvolk te maken zou hebben;
- B. eene regeling tusschen de fabriek eenenzijds en den grondverhuurder en een zekere „werkploeg” anderzijds, waarbij de grondverhuurder met de werkploeg gezamenlijk de teelt van het riet, eveneens onder toezicht van de fabriek, op zich namen.

In beide gevallen zouden de contractanten — sub A. de grondverhuurder alleen, sub B. de grondverhuurder met de „werkploeg” — boven en behalve het gewone loon voor het te verrichten werk (in geval sub A. vermeerderd met 5 pCt. voor het door den aannemer op zijn volk te houden toezicht), een zekeren toeslag ontvangen, verband houdende met de rietopbrengst en met den verkoopprijs van de suiker volgens een bepaalde formule berekend en rekening houdende met de kosten van den gewonnen aanplant der fabriek onder verschillende hoofden.

Het verslag maakt gewag van herhaalde, duidelijke uiteenzettingen aan het volk van de beteekenis der met hen getroffen regeling, en van hun belang, betrokken bij een welslagen van de proeven, in dien zin, dat daarbij een betere rietopbrengst zou worden verkregen dan in andere tuinen; van de moeite, welke het daarvoor aangewezen fabriekspersoneel zich gaf, om de betrokken inlander voor te lichten en aan te sporen hun best te doen, en van de zorg aan het toezicht besteed; eindelijk van de belangstelling, welke de proeven ondervonden van de zijde van Binnenlandsch Bestuur en Landbouwleeraar.

Als resultaten vermeldt het verslag:

voor proef A., dat deze reeds bij den aanvang moest worden opgegeven, omdat de aannemers zich absoluut niet van hun taak kweten;

voor proef B., dat het uit den contracttuin verkregen riet over het geheel duurder was, dan het, over de geheele onderneming verkregen product, terwijl het door vlugger en beter bewerking goedkoper had moeten zijn; dat de bevolking in den contracttuin minder had gewerkt, dan in de meeste tuinen der zelfde afdeeling; dat de stand van het product daar niet beter was dan in omliggende tuinen; dat de bevolking ongevoelig bleek voor het nut en het voordeel der regeling.

Desniettegenstaande besloot de fabriek voor 1921/22 nog een uitgebreidere proef als bedoeld sub B en wel in een drietal dessa's te nemen. Hoewel naar aanleiding van de eerste proef toch nog aan de contractanten

een toeslag werd uitgekeerd van f 37,57 per bouw, waarvan f 7,52 aan de grondverhuurders en f 30,05 aan de grondbewerkers, boden zich uit dezelfde dessa, waar tevoren de proef was genomen, voor het nieuwe jaar slechts 44 menschen aan, in stede van 67 in het eerste jaar. En van deze menschen bleek reeds dadelijk bij het openmaken der gronden de arbeidsschuwhouding zoo groot, dat ander werkvolk gerequireerd moest worden om den betrokken tuin niet achter te doen raken bij andere tuinen.

Het verslag besluit dan ook met de mededeeling:

„De proef moest dientengevolge, evenals die in de andere 2 dessa's, gestopt worden. Deze poging is dus ook weder op weinige medewerking van inlandsche zijde gestrand.”

Tot zoover het rapport van de onderneming. Op blz. 284 van haar verslag spreekt de Suiker-Enquête Commissie de hoop uit, dat: „wanneer de bevolking de waarde der regeling in klinkende munt heeft aanschouwd, de voordeelen voor haar duidelijker zullen zijn.” Doch blijkens het vorenstaande, is deze hoop niet in vervulling gegaan, en heeft de inlandsche arbeider, ook toen zijn eigen voordeel bij de regeling hem in klinkende munt was gedemonstreerd, zelfs zonder dat de eerste proef, zooals uit het voorgaande blijkt, eigenlijk een bevredigend resultaat had opgeleverd, geen blijk gegeven van het inzicht, dat materiele vooruitgang eigen krachtsinspanning waard is en ook daardoor alleen bepaald wordt.

Dit negatieve resultaat van de hier beschreven proefneming is inderdaad betreurenswaard, maar het dient als feit aanvaard en de conclusies dienen daaruit getrokken te worden.

Zooals boven reeds werd opgemerkt, ging het hier niet om eigenlijk gezegden opkoop van door de bevolking zelve geplant riet. De aanplantingen werden aangelegd op door de fabriek op de gewone wijze ingehuurde gronden; op den aanplant en de verzorging van het gewas werd hetzelfde toezicht uitgeoefend en werd daarbij dezelfde zorg in acht genomen als in de overige tuinen der fabriek; plantmateriaal en meststoffen werden door de fabriek zelve verstrekt; grondhuur en arbeidsloon werden op de gewone wijze aan de bevolking uitgekeerd. Maar daarenboven kregen grondverhuurder en arbeider een direct belang bij het resultaat van de cultuur, en in de door hen te ontvangen extrabetaling zouden zij de belooning vinden voor de moeite, besteed aan goede grondbewerking, het tijdig gereed maken van den aanplant en de zorg voor het gewas.

Met het resultaat van deze proefneming voor oogen, kan het wel geen verwondering baren, dat de bedrijfsleiders der Javasuikerindustrie de verantwoordelijkheid niet zouden aandurven, om de industrie afhankelijk te stellen van de levering harer grondstof door inlandsche landbouwers zelve. Want van de intensiteit der cultuur, de nauwlettende en op de resultaten van langjarige wetenschappelijke onderzoekingen gebaseerde zorg, aan den aanplant en het gewas besteed, berust de bestaansmogelijkheid der suikerindustrie op Java in de eerste en de laatste plaats.

Maar ook aan de gedachte, dat de inlandsche bevolking, bij hare tegenwoordige opvattingen, geneigd zou zijn om met meer toewijding te arbeiden, indien zij in de bedrijfsresultaten (te weten: in de winst, want aan het verlies wordt natuurlijk niet gedacht) aandeel zou hebben, wordt door het resultaat der hier beschreven proefneming den grond ontnomen. Trouwens, niet alleen de ondervinding van de suikerindustrie zelf wijst in die richting.

Het is nuttig, hier de aandacht te vestigen op de ervaringen, waarvan de Residenten op Java mededeeling hebben gedaan in de laatste conferentie met den Gouverneur-Generaal, waar o.a. ook het vraagstuk van arbeid en loon ter sprake kwam.¹⁾

¹⁾ Uitvoerige mededeelingen over deze conferentie zijn te vinden in de „Nieuwe Soerabaya Courant” van 31 Maart, 1 en 4 April jl.

Een dier hoogste bestuurders formuleerde zijne waarnemingen aldus, dat vermeerdering van arbeidsprestatie gewoonlijk niet wordt verkregen door vermeerdering van betaling, integendeel bij loonsopvoering boven een bepaalde lijn de prestatie zelfs minder wordt. De inzichten van andere Residenten stemden hiermede in hoofdzaak overeen. Daarnaast kwam in die conferentie van de zijde van verschillende bestuurshoofden het inzicht tot uiting, dat de conflicten met inlandsche werknemers, in de Europeesche grootbedrijven voorgekomen, meestentijds feitelijk geen economische motieven als ondergrond hadden, een feit dat bevestiging vindt in de waarneming, dat de arbeider tegen ontegenzeggelijk veel mindere arbeidsvoorwaarden bij inheemsche werkgevers niet opponeert. Verschil in opvattingen en mentaliteit, in één woord massenverschil en de invloed van volksleiders, die alleen politieke doeleinden nastreven, geven naar deze ervaringen op Java den stoot tot zoogen. arbeidsconflicten.

Dit alles doet niets af aan den plicht van ieder bedrijf, op Java evengoed als overal elders ter wereld, om den arbeider behoorlijk te betalen en hem in het algemeen behoorlijke arbeidsvoorwaarden te verzekeren. Welke betekenis in dit opzicht met name de suikerindustrie heeft voor de inlandsche bevolking, blijkt uit enkele cijfers betreffende het jaar 1920, voorkomende in bijlage 2 van het Koloniaal Verslag 1921. Door 183 fabrieken werd wegens loonen en leveringen, duurtetoelagen, gratificaties en rijstverstrekking in totaal ruim f 100 millioen gulden betaald aan de inlandsche bevolking, ongeacht de grondhuren. Een cijfer, dat betekenis heeft, indien men bedenkt dat de rietcultuur gedreven wordt op slechts ongeveer 200.000 bouws van de ruim 9 millioen bouws aan teeltgronden op Java. Terwijl de suikerondernemingen dus een bedrag van ongeveer f 500,— per bouw, ongeacht de grondhuur, aan de bevolking uitbetalen, wordt de opbrengst van de teelt van inlandsche gewassen geschat op f 110,— à f 200,—.²⁾ Ook zonder dat getracht wordt nieuwe productiemethoden in te voeren, waarvoor de bevolking blijkbaar nog niet rijp is, staat wel vast, dat, wat de streken van de suikercultuur betreft, op het stuk van betaling van den arbeid, de Europeesche industrie op Java haar taak naar behooren vervult.

Maar er zijn nog altijd velen, hier en in Indië, die maar al te dikwijls trachten de Regeering te drijven tot maatregelen waarmede, naar westersch model, ingegrepen wordt in de geleidelijke ontwikkeling der verhoudingen, en waarmede gepoogd wordt kunstmatig tot rijpheid te brengen wat, gegeven het peil van ontwikkeling der inlandsche bevolking, van nature nog niet tot rijpheid is gekomen. Hetzij men denkt aan ingrijpen door de Overheid in de loonregelingen; hetzij aan verplicht stellen van het toekennen van een winstaandeel — voor al de evenbedoelde adviseurs van de Regeering valt uit de resultaten van de hierboven beschreven proefnemingen op Seloredjo tweeërlei te leeren: eenerzijds, dat de bedrijfsleiders der groote industrieën op Java ondanks alle ontmoedigende ervaringen telkens weer pogingen aanwenden om de regelingen met de arbeiders tot verdere ontwikkeling te brengen; en anderzijds, dat de inlandsche bevolking, zooals een der Residenten in de conferentie met den Landvoogd het uitdrukte, fysiek en psychisch, door verbetering van sociale omstandigheden en hygiëne, en door geleidelijke opvoeding eerst op een hooger peil van ontwikkeling moet zijn gekomen, voor en aler andere productiemethoden met hare medewerking in toepassing kunnen worden gebracht.

Versterking van volkskracht en verhooging van het ontwikkelingspeil der bevolking moet in Indië de eerste taak der Regeering zijn en de gezonde groei der bedrijfsverhoudingen zal dan vanzelf volgen.

J. H. v. HASSELT.

²⁾ C. Lulois. De voedselvoorziening van Ned.-Indië, blz. 22.

MEDEZEGGENSCHAP.

Ten vervolge op de in de nos. 330, 331, 333, 334, 335, 338 en 340 afgedrukte antwoorden van de heeren van Heek, Wilton, van Beuningen, Regout, Kuiper, Kupers en Amelink, volgt hieronder het eerste deel eener beschouwing van Prof. Ir. I. P. de Vooy's.

* * *

Een discussie over medezeggenschap, evenals over de zuster-begrippen: publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en georganiseerd overleg, heeft steeds kans in een spiegelgevecht te ontaanden, doordat langselkander-heen geredeneend wordt. Voornamelijk om twee redenen. Allereerst zijn die begrippen, hoewel met een duidelijke inhoudskern, vaag van grenzen. Daarbij komt nog, dat de toepassing tweezijdig is. Medezeggenschap beteekent zoowel het toekennen van rechten aan werknemers, als ook hervorming van het bedrijfsleven. Over de vragen of het billijk en of het nuttig is aan werknemers bijzondere nieuwe rechten toe te kennen, en of dilt op de eene of de andere wijze moet geschieden, is veel pro en contra te betoogen. Maar die vragen hangen ten nauwste samen met de problemen der bedrijfsorganisatie. Met opzet is hier geschreven „problemen”. Want de organisatie van het bedrijfsleven is aan een voortdurende verandering onderhevig, zoodat de vervorming een permanent probleem opwerpt. In dat probleem komt nu een nieuwe schakeering, zoodra de werknemers op de een of andere wijze een orgaan in het bedrijf gaan vormen. Hoe moet dat gaan? En welke resultaten zijn ervan te verwachten? Wanneer deze vragen niet afzonderlijk beantwoord worden, doch zich schuiven tusschen de aanspraken, die op nieuwe rechten worden gemaakt, dan is verwarring niet te ontgaan. Nog erger wordt het, indien het medezeggen, het georganiseerd overleggen en het publiekrechtelijk organiseren stuivertje wisselen gaan spelen. Indien men de waagheid en verwardheid der begrippen verklaart en verontschuldigt door hun prille jeugd, en met recht, moet men goedkeuren de gemeenschappelijke inhoudskern ook in een enkel samenvoegend begrip tot uiting te brengen. De naam, die daaraan gegeven wordt, luidt: bedrijfsdemokratie. Deze naam geeft de strekking duidelijk aan, zonder zich aan bepaalde uitvoeringsvormen te binden. Het is de politieke demokratie, die deels door zucht tot uitbreiding, deels door onvoldaanheid, zich in het bedrijfsleven wil voortzetten.¹⁾ De arbeiders, die zich door den Staat vrijwel alle burgerlijke rechten zagen toegekend, wenschen, hetzij individueel (ondernemingsraden), hetzij voor hunne organisaties (bedrijfsraden), nieuwe rechten. En voor de menigte, die in overheidsdienst zich bevindt, wordt onder een anderen vorm²⁾ (georganiseerd overleg), hetzelfde recht gevraagd. Toch is het nuttig, bedrijfsdemokratie en politieke demokratie scherp te onderscheiden, al kan het gemeenschappelijk demokratische tot een inzichtgevende parallel voeren. De ontwikkeling der politieke demokratie is ons toch ten volle bekend. Zij is gekenmerkt doordat op steeds uitgebreider schaal rechten werden toegekend aan personen en partijen; rechten betreffende het stemmen en kiezen; rechten om gekozen te worden; rechten der gekozenen om te controleren, te beslissen, te beheeren. Waren die rechten aanvankelijk vaag en algemeen, de ontwikkeling bracht precisering en differentieering. Tegelijkertijd vormde de politieke demokratie een organisatie-probleem en wel voor het leiden en besturen der volksgemeenschap. Van de meer of minder goede oplossingen voor dit wisselend organisatieprobleem hing het af of het doel der demokratie beter werd benaderd. Dit doel,

¹⁾ Voor zoover die politieke demokratie niet het bedrijfsleven in den staat wil oplossen (socialisatie).

²⁾ Ofschoon een gevolg-verschijnsel van het medezeggenschap, toch veel eerder dan dit ingevoerd, omdat overheid en politieke demokratie één zijn. Dit vooruitloopen van wat een gevolg moest zijn, verklaart veel van dit „overleg”.

waarvoor alle verleende rechten slechts middelen mochten zijn, was naast den bloei der volksgemeenschap, een evenwichtige verdeling van dien bloei over alle leden, samengaande met een ontplooiing in vrije beweging van individuen en instellingen. Het moeilijke, maar toch ook het eigenaardige in de geschiedenis der politieke democratie is het meer en meer op den achtergrond geraken van het organisatie-probleem. Het moeilijke, want zonder goede organisatie leiden de verleende rechten tot niets dan teleurstelling. Het eigenaardige, omdat het eischen van rechten door ieder te vatten is, maar het inzicht in organisatie-problemen aan weinigen, en het scheidend organiseren zelf aan nog minder gegeven is. Gaat daarom de rechten-verleende uitbreiding der democratie snel; het zoeken en vinden van hare doeltreffende organisatievormen gaat den langen kronkelweg van halve oplossingen of heele dwalingen. Wanneer thans de politieke democratie in het bedrijfsleven een gelijksoortige ontwikkeling als in den staat wenschte te bevorderen, is er alle kans, dat het denzelfden weg opgaat en dient men dus van den aanvang af het organisatie-probleem scherp en krachtig op den voorgrond te plaatsen. De discussie over het toekennen van rechten is reeds uitvoerig gevoerd. Daarom zal ik mij daarvan geheel onthouden, en mij uitsluitend beperken tot de vragen: 1o. hoe kan bedrijfsdemocratie georganiseerd worden; 2o. wat is ervan te verwachten? De vragen: is het wenschelijk de democratie in het bedrijf in te voeren, zij het ook geleidelijk, en is de tijd daarvoor aangebroken, zijn dan secundair.

* * *

Volledigheidshalve zij de hiervoor gemaakte onderscheiding tusschen rechten-toekenning en organiseren, nog nader toegelicht, en tevens het nu volgende betoog ingeleid, door een korte verklaring van het begrip „organisatie-probleem”. Het omvat de vraagstelling, hoe een min of meer ingewikkelde samenwerking van een grooter aantal personen doelmatig ingericht moet worden. Dit heet organiseren en gaat in de meeste gevallen samen met reorganiseeren. Een ingewikkelde samenwerking eischt het instellen of aanwijzen van organen, die elk een groep personen leiden of vertegenwoordigen. Van zelsprekend kan dit op een groot aantal manieren gebeuren, maar de goede organisator maakt evenmin willekeurige als schematische indeelingen en ordeningen. Hij moet allereerst volledig doordrongen zijn van het doel, dat met de samenwerking bereikt moet worden, en dit doel nooit verwisselen of verdoezelen met nog te maken of te scheppen middelen, die ervoor zouden kunnen dienen of ervoor worden aanbevolen. Hoe zou hij anders over de middelen, waarvan de soort samenwerking, die het meest doeltreffend is, afhangt, op juiste wijze kunnen disponeeren. En toch, dit is zijn voornaamste taak en kunde. De middelen, materiele en personeele, moet hij door en door kennen, en op hun quantitative en kwalitatieve prestatie scherp schatten. Slechts daardoor kan hij uit die middelen organen, en uit die organen de organisatie bouwen, waarvan hij de werking (ter beantwoording aan het doel) nauwkeurig heeft vooruitgezien en berekend. Recht tegenover dit begrip van organiseren, dat b.v. voor het in elkaar zetten van een ingewikkeld machinaal werktuig of voor een bouwwerk zoo en niet anders wordt toegepast, staat die andere — meer juridische — opvatting, dat het scheppen van organen en organisatie's vooral dient om de uitoefening van verschillende rechten mogelijk te maken en dat dus daarbij vooral te letten is op de gelijkheid van die rechten en op hun onverlet te bevoegdheid. De eigenlijke werking van de organen en organisatie's is daaraan ondergeschikt en wordt — slecht of goed — op den koop toegenomen.

In de werkelijkheid beweegt zich dat wat men organiseren noemt tusschen beide opvattingen, doch voor het antwoord op de hiervoor gestelde vragen,

houd ik mij scherp aan de eerste, en vraag dus om te beginnen, welk doel aan de organisatie van het bedrijfsleven kan worden gesteld? Door het stellen van deze vraag springt onmiddellijk het groote verschil tusschen de politieke en de bedrijfsdemocratie in het oog, en dus ook de scheidingslijn daartusschen.

De Staat bemoeit zich met het welzijn der burgers in allerlei opzichten; met hun vrijheid door orde te houden; met hun rechtsgevoel, hun geestelijke ontwikkeling, en met de grondslagen voor dit alles: de materiele welvaart. Om welvaart, dat is dus het beschikbaar zijn van middelen voor een min of meer uitgebreide behoeftensfeer, mogelijk te maken kan het bedrijfsleven niet bestaan uit losse personen, maar moet het zijn georganiseerd. Terwijl de staat wordt georganiseerd uit de afzonderlijke burgers is het bedrijfsleven reeds organisch uit zijn aard. En het doel ervan is uitsluitend de voortbrenging van dat, wat de burgerij noodig heeft, hetzij direct, hetzij indirect voor ruilhandel. Organiseeren beteekent hier reorganiseeren of hooger organiseren, en met het uitsluitende doel: hogere en betere voortbrenging, d.w.z. meer resultaat met minder middelen of technisch uitgedrukt: verhooging van het nuttig effect.

Ofschoon het niet mogelijk is dit doel van de bedrijfsorganisatie te ontkennen, wordt het uitsluitend karakter ervan niet steeds ingezien. Getracht wordt de bedrijfsorganisatie ook te doen dienen voor deze twee nevendoelinden: een andere verdeling der uitkomsten van het bedrijf, en hogere belooning (mindere inspanning) voor den loonarbeid; terwijl daarnaast beweerd wordt, dat de bedrijfsorganisatie thans bij uitstek een ander doel heeft, nl. winstbejag. Wat dit laatste betreft, worden psychologische motieven van personen geschoven tusschen organisatorische motieven. Verder wordt schijn en wezen, doel en middel verward. De organisator zal in nuchter-realistische schatting der te organiseren middelen stellig er mee rekening houden, dat winstbejag of, nog algemeener, hebzucht een prikkel is tot quantitative of kwalitatieve prestatie,¹⁾ en hij zou er niets mede winnen dezen prikkel uit den kring zijner middelen over te plaatsen maar het doel, dat hij door organiseren wil bereiken. Wil men het doel ook in een financieele terminologie uitdrukken, dan is het niet winst, maar sparen.

En wat nu de twee nevendoelinden aangaat, zoo ziet men dat die eigenlijk één zijn. Zoodra de loonarbeid betere arbeidsvoorwaarden verkrijgt is er vanzelf een andere verdeling der bedrijfsuitkomsten. De vraag is daarom eenvoudig: kan — wij bespreken hier niet: moet — de bedrijfsorganisatie zich tot doel stellen om te zorgen dat er hooge arbeidsvoorwaarden zijn. En het antwoord moet luiden, dat dit alleen kan ten koste van het andere doel: hoog nuttig effect ten bate der gemeenschap. Voor zoover een „redelijke belooning en behandeling” één — en een zeer belangrijk middel is om door bedrijfsorganisatie betere resultaten te bereiken, behoeft het niet als doel gesteld te worden. Doch zoodra belooning en behandeling geen middel ter productieverbetering meer zijn, dreigen zij ten koste te gaan der bedrijfsresultaten en is er strijd. Geen tegenstrijdige doeleinden kunnen door éénzelfde organisatie nagestreefd worden. Zijn beide gerechtigd, zoo hebben beide een eigen organisatie noodig. En zóó is ook het geval. De vakorganisatie, ook die der ondernemers, staat naast de bedrijfsorganisatie en terecht. Zelfs ertegenover. Beide organisatie-vormen zullen door strijd een evenwicht zoeken. Dat bovendien de politieke democratie in dezen strijd, en evenzeer in de winsten van het bedrijfsleven onderwerpen harer bemoeiing ziet, kan alleen beteekenen, dat die politieke democratie voor deze — door haar gewenschte — bemoeiingen organisatie-vormen te zoeken heeft. Nimmer kan het beteekenen dat de orga-

¹⁾ Evenzeer als hij er rekening mede houdt, dat er andere prikkels en motieven zijn als ambitie, scheppingslust, gemeenschapszin, plichtgevoel enz.

nisatie van het bedrijfsleven een ander doel heeft of kan hebben dan het hoogst bereikbare resultaat met de minst mogelijke middelen. Aan de politieke democratie is de taak om wat in die richting te bereiken is, allereerst niet tegen te werken, en dan verder hare resultaten ten nutte der gemeenschap zoo goed mogelijk te gebruiken. Ziet daar de scheidingslijn scherp getrokken.

* * *

Redelijke belooning en behandeling van de personen, die in het bedrijfsleven loonarbeid verrichten, is ongetwijfeld een zeer belangrijk middel om de resultaten van het bedrijfsleven te verbeteren en kan dus doeltreffend zijn. Want onder die resultaten behooren ook vermindering der aangewende middelen, dus dat er voor een zelfde prestatie minder gevegd wordt van de werkers. Maar bovendien is de productiviteit van iedereen arbeid sterk gevoelig voor de stemming der personen, vooral kwalitatief, maar ook kwantitatief. Een goede stemming eischt, dat de werkers niet het gevoel hebben slechter beloond te worden dan mogelijk is, of dat hun persoonlijkheid meer onderdrukt wordt, dan noodig is. Voor wie het gevoel van juiste grenzen niet geheel zoek is, hangt daarom de stemming tijdens de bedrijfsuitoefening af van de behandeling, die hij onderwindt. En daar in de erkenning van ieders persoonlijkheid de grondslag der democratie ligt opgesloten, is hier het gebied, of beter gezegd de poort, waardoor de bedrijfsdemocratie in een juist stelsel van bedrijfsorganisatie kan binnentreden. Tegelijkertijd vertoont zich ook het groote verschil in den aard van het gebied voor toepassing der democratie. In den staat is het uitgangspunt: gelijkheid. Dat is de grondslag, waarop de politiek democratische organisatie wordt opgebouwd. In 't bedrijfsleven is ongelijkheid, en wel een ongelijkheid gebaseerd op verschil in gaven, verschil in ijver, verschil in opleiding. Afscheiden van andere invloeden als van bezit en geboorte zijn de genoemde drie verschillen reeds voldoende om ongelijkheid te scheppen in macht en in belooning (beide uitsluitend begrepen ten opzichte van de bedrijfsuitoefening). Dat de politieke democratie, in het bedrijfsleven binnentredende, het gelijkheidsbeginsel naar voren schuift, is begrijpelijk, omdat dat de lucht is, waarin zij ademt. Maar wat begrijpelijk is voor het optreden en opeischen, rechtvaardigt dit nog niet. De gelijkheid past niet in het organisch samenwerken, dat voor het bedrijf noodzakelijk is, en de bedrijfsorganisatie kan er evenmin pas klaar voor gemaakt worden, omdat gelijkheid onvereenigbaar is met de doelstelling. Van gaven, ijver en opleiding moet in de bedrijfsorganisatie niet een genivelleerd minimum, zelfs geen gemiddelde, maar een maximum gebruik gemaakt worden. De erkenning der persoonlijkheid van alle werkers, dus de democratie, moet in de bedrijfsorganisatie niet tot uiting komen door gelijkheid, maar door *rechtvaardigheid* en wel ten opzichte der drie grondslagen: gaven, ijver en opleiding. Zou dit voor den democratischen staat ondoorvoerbaar zijn, voor het bedrijfsleven is dit het eenig practisch mogelijke. Gesteld, dat de politieke democratie ertoe overgaat de ongelijkheid in levensstandaard van de burgers in de richting eener gelijkheid van verteringscapaciteit — of koopkracht — te wijzigen, en natuurlijk zonder de algemeene welvaart, dat is dus het voortbrengingsvermogen te verminderen, maar door dit liefst zoo ver mogelijk te verhooogen, dan moet zij dit nivelleeren uitvoeren *buiten* het bedrijfsleven, en met andere organisaties, dan dat der bedrijfsorganisatie. Dat gebeurt trouwens reeds door belastingen en door bijzondere sociale uitkeeringen. Met wering van elk streven naar gelijkheid, is er voor toepassing der rechtvaardigheid in het bedrijfsleven nog een ruim veld open, en ter verwerking daarvan kan de bedrijfsorganisatie stellig aangewend en uitgebouwd worden. Hierbij is rekening te houden met het feit, dat het bedrijfsleven uit zijn aard organisch is. Wanneer soms beweerd wordt, dat

de voortbrenging chaotisch is en ordening behoeft, moet dit verstaan worden als een overdrijvende beeldspraak voor de verkwisting, die nog steeds wordt aangetroffen. Het nuttig effect der bedrijfsorganisatie is verre van 100 pCt. Tal van procenten zijn nog — door dichter het doel te benaderen — te besparen. Maar geldt dat niet voor alle organisaties? Volmaaktheid ligt steeds ver weg. B.v. ten opzichte der organisaties, die de politieke democratie bouwde, toont de bedrijfsorganisatie van thans nog menige en verre voorsprong. Waar het bij de bedrijfsorganisatie op aankomt om haar aan te vullen en uit te bouwen, ook ter bereikking van rechtvaardigheid tegenover allen loonarbeid, is het kennen en het begrijpen van haar vormen en werking.

I. P. DE VOORS.

(Slot volgt).

EMIGRATIE.

II.

Nam ik in het eerste gedeelte van dit artikel het buitenland, in 't bijzonder Engeland en de in dat Koninkrijk voorgestelde maatregelen ter bevordering der emigratie, in beschouwing, ook in ons land houdt emigratie in den laatsten tijd veler gedachten bezig, voornamelijk in verband met de heerschende groote werkloosheid.

De enorme kosten, die de verzorging van die werkloozen aan de reeds overbelaste burgers oplegt en, tenzij er uitkomst gevonden wordt, nog voor onafzienbaren tijd zal blijven opleggen, en daarmee samenhangend de morele verslapping der langdurig werkloozen dwingen tot het overwegen en tot het nemen van maatregelen.

Onder de werkloozen bevinden zich ongetwijfeld thans nog een groot aantal goede arbeidskrachten, die in dun bevolkte streken, waar eene belangrijke toename der bevolking — denhalve immigratie — gewenscht is en noodig om het land tot volle ontwikkeling te brengen, zich een bestaan kunnen overeren in productieven, zij het ook harden arbeid en die ook gaarne daartoe bereid zouden zijn, als zij maar in de mogelijkheid waren (gesteld warden) om in die immigratielanden te komen.

Het is voor dergelijke menschen, dat de Engelsche Regeering gesteunde emigratie nuttig en noodzakelijk acht.

Hoe staan wij nu in Nederland tegenover het denkbeeld van gesteunde emigratie?

Is ze gewenscht of misschien zelfs noodig teneinde de werkloosheid te verminderen niet alleen, maar ook in het belang der werkloozen?

En zoo ja, is ze mogelijk? En hoe? En waarheen zou die emigratie moeten geschieden?

Het zij mij vergund, ter zake in hoofdzaak te verwijzen naar de prae-adviezen, uitgebracht voor de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid, door den heer J. Bs. Westerdijk, voorzitter van de Groninger Maatschappij van Landbouw en door ondergeteekende, welke prae-adviezen zijn opgenomen in het tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheid-Raad, aflevering 4 van dit jaar en een antwoord beoogden te geven op de vraag:

„In welke mate is de emigratie (tijdelijke en die met het doel zich blijvend buiten onze grenzen te vestigen) „tijdens en na den oorlog, vergeleken met de jaren van „voor den oorlog van invloed geweest op de tegenwoordige „werkloosheid hier te lande en dienen er ook maatregelen „getroffen te worden om de emigratie te bevorderen ten „einde de werkloosheid te verminderen en zoo ja, welke?”

Op den 13den Mei j.l. werden deze prae-adviezen in een vergadering te Amsterdam van de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid besproken en door prae-adviseurs verdedigd.

De groote pers gaf van een en ander een kiort, en vermoedelijk daardoor niet in alle opzichten juist verslag.

Ik zal mij, in verband met het zoo juist medege-

deelde, echter naar mij voorkomt tot de navolgende korte samenvatting kunnen bepalen.

Aan emigratie uit het Britsche Vereenigde Koninkrijk naar de Britsche zelfbesturende gewesten is boven emigratie uit Nederland het groote voordeel verbonden, dat de Britsche emigranten in zekeren zin niet voor het Britsche Rijk verloren gaan, de Nederlandsche emigranten voor Nederland meerendeels wel verloren zijn.

De Britsche emigranten trekken naar Engelsch-sprekende gebieden en helpen mede aan den opbouw van de „Empire”; de Nederl. emigranten zijn meerendeels wel gedwongen te trekken naar niet Nederlandsch-sprekende gebieden, die van ons groter-Nederland geen deel uitmaken.

Dat is ongetwijfeld een schaduwzijde, en zeer te betreuren, maar wat helpt ons dat. Wij hebben de toestanden te aanvaarden, zooals zij zijn en kunnen deze niet veranderen, tenzij men tot de overtuiging kwam, dat Nederlandsch Oost- en West-Indië in sommige deelen wel geschikt is voor vestiging van Nederlandsche landbouwers en (of) die gewesten zoodanig geïndustrialiseerd werden, dat een groot aantal bekwame Europeesche vakarbeiders aldaar een bestaan zoude kunnen vinden.

Het zijn slechts enkele personen, die aan die mogelijkheid gelooven, zoodat wij daarmede, voorloopig althans, wel geene rekening kunnen houden.

En wij zullen dus de treurige consequentie moeten aanvaarden, dat emigratie voor ons meestal beteekent een verloren gaan der trekkenden voor onzen stam.

Er zou dus reden zijn om onze landgenooten zooveel mogelijk hier te houden, ware het niet, dat door de belangrijke vermindering in de emigratie (zoowel de zoogenaamde blijvende als de tijdelijke, meest naar naburige landen, in 't bijzonder naar Duitschland) tijdens en na den oorlog hier te lande een vrij belangrijk overcompleet aan arbeidskrachten is ontstaan, welke toestand nog verergerd is door een zeer sterken bevolkingsaanwas van bijna honderdduizend per jaar.

Sommigen zien dezen toestand zoo donker in, dat zij meenen te mogen voorspellen, dat — tenzij in de komende jaren eene groote en toenemende afvloeiing van arbeidskrachten naar het buitenland plaats vindt — bij een zelfden bevolkingsaanwas als in de laatste tien jaren, binnen den tijd van twee generaties in ons landje nog slechts staanplaatsen beschikbaar zullen kunnen zijn.

In de bedoelde prae-adviezen komen beide prae-adviseurs dan ook tot de conclusie, dat bevordering der emigratie, zij het misschien ook slechts tijdelijk, thans gewenscht, zoo niet noodzakelijk moet worden geacht, ware het slechts om het ontstaan overcompleet af te voeren.

En nu zal die emigratie slechts in voldoende mate bevorderd kunnen worden door geldelijken steun, omdat onder de treklustigen zich een groot aantal bevinden, die — ten gevolge van de hooge passagekosten (vergeleken bij die vóór den oorlog), door langdurige werkloosheid en door andere omstandigheden — niet in staat zijn de kosten aan emigratie verbonden te dragen, of in hun geheel te dragen.

Ben ik derhalve van oordeel, dat wij in Nederland, zij het ook misschien slechts tijdelijk, moeten overgaan tot eene politiek van gesteunde emigratie, al dadelijk rijzen dan eenige vragen omtrent de mogelijkheid en wijze van uitvoering.

In mijn meergenoemd prae-advies nam ik daaromtrent de navolgende vier vragen in beschouwing:

1. Of bij de heerschende wereldnisis in de voor onze landgenooten geëigende immigratielanden de economische toestanden van dien aard zijn, dat aldaar voor onze emigranten voldoende kans is op een redelijk bestaan en zoo ja, in welke bedrijven?
2. Of die landen bereid zijn onze emigranten toe te laten?

3. Welke kosten aan emigratie naar die landen verbonden zijn?

4. Door wie de geldelijke hulp zou moeten of kunnen worden verleend?

Het antwoord op vraag 1 kan bevestigend luiden voor Canada, de Vereenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland, in meer beperkte mate (alleen voor kapitaalkrachtigen) ook voor Zuid-Afrika en Argentinië, voor zoover de overzeesche landen betreft, terwijl wat Europa aangaat, Frankrijk reeds mag, en in de toekomst naar wij hopen Rusland en Duitschland, zullen mogen worden genoemd.

Door de moeilijkheden, waarin ook in die landen thans de industrie verkeert, zijn er voorloopig slechts kansen voor landbouwers en landarbeiders, zoomede voor die industriele arbeiders, die uit den landbouw afkomstig zijn en daarvan eenige kennis bezitten, verder voor huishoudelijke krachten.

De Fransche Regeering ziet onze landbouwers en landarbeiders gaarne komen en is bereid ze met raad en daad bij te staan.

In de Vereenigde Staten is het binnenkomen door de immigratiewetten in verschillende opzichten bemoeijkt en het aantal door de zoogenaamde drie-procents wet beperkt.

Door laatstgenoemde wet is het aantal Nederlanders, dat toegelaten mag worden, teruggebracht op 3602; in verband met uitzonderingsvoorschriften kunnen enkele categorieën van immigranten worden toegelaten zonder met het gestelde maximum rekening te houden.

Enkele uitzonderingen daargelaten mag voorts niemand binnenkomen, die reeds een arbeidscontract heeft afgesloten of aan wien zelfs maar werk is toegezegd; men mag alleen naar de Vereenigde Staten gaan om er werk te „zoeken”.

De beperking van het aantal is nadeelig voor ons land, althans in de jaren vóór den oorlog overtrof het aantal onzer emigranten naar de Vereenigde Staten het nu gestelde maximum belangrijk.

Verder ontzegt de wet het binnenkomen aan diegenen, wier passage is betaald door een buitenlandsche Regeering, gemeente of vereeniging, 't zij direct of indirect.

In Canada zullen onze menschen, indien zij over de gewenschte bekwaaamheden en karaktereigenschappen beschikken, hartelijk welkom zijn.

De Canadeesche Regeering is bereid ze met raad en daad bij te staan.

Of de toelating in Australië wel zoo gemakkelijk zal zijn, staat nog te bezien, omdat van arbeiderszijde aldaar tegen immigratie in het algemeen stelling wordt genomen.

Van andere zijde is men van meening dat Australië nog een groot aantal immigranten noodig heeft en dat het slechts maatregelen heeft te treffen, dat alleen de gewenschte elementen binnenkomen. Daartoe behooren dan zeker ook de Nederlanders.

Nieuw-Zeeland eischt van elken niet-Brit en niet-Ier, dat hij eerst toestemming vraagt vanuit zijn eigen land aan de daarvoor aangewezen autoriteit in Nieuw-Zeeland onder omstandige toelichting van zijn vestigingsplannen.

In de andere in aanmerking komende landen worden aan immigratie van onze landgenooten geen noemenswaardige bezwaren in den weg gelegd.

Wat de kosten betreft zal voor Canada en de meeste andere overzeesche landen een bedrag van f 500,— per persoon voldoende zijn; voor Australië zal het benodigde bedrag iets hooger zijn, tenzij van de Australische Regeering eene tegemoetkoming op den passageprijs kan worden verkregen, wat niet onwaarschijnlijk is.

In mijn prae-advies beantwoordde ik de vierde vraag ongeveer als volgt:

Verondersteld mag worden, dat allen, die belang hebben bij bestrijding der werkloosheid, tot steun be-

reid zouden zijn, voor zoover dat in hun vermogen ligt.

Het is toeh, daargelaten nog de moreele zijde van de kwestie, uit een financieel oogpunt voordeeliger een betrekkelijk klein bedrag in eens te storten voor een werklooze, dan hem gedurende onbepaalde, en vrij zeker gedurende langen tijd, wekelijks eene uitkeering te moeten doen, waarvan het totaal naar te verwachten is, de uitkeering in eens nog vrij belangrijk zal overtreffen.

Wordt daarenboven de steun voor emigratie als voorschot verleend, dan is er bovendien nog kans, dat althans een deel van de gestorte som weer bij den gever terugkomt.

De meest belanghebbenden in deze aangelegenheid zijn wel de Vakverenigingen — voorzover er aangesloten arbeiders mede gemoeid zijn —, de gemeenten en de Staat.

Of de verzekeringskassen der vakverenigingen, die bij de heerschende crisiswerkloosheid reeds aan zware verplichtingen hebben te voldoen, in de mogelijkheid verkeeren om in de gesteunde emigratie bij te dragen, valt te betwijfelen.

Bovendien acht ik het waarschijnlijk, dat de meeste landgenooten, die in de termen zouden vallen voor een zoodanigen steun, landbouwers en landarbeiders, niet bij werkloozenkassen zijn aangesloten.

Slechts die industrieel arbeiders, welke uit landbouwkringen afkomstig, voldoende praktisch ervaren zijn om als landarbeiders te emigreren, zouden misschien recht op steun van de zijde der Vakverenigingen kunnen hebben.

Anders staat het voor de gemeenten en voor den Staat, die door vertrek van werkloozen in verschillende opzichten ontlast worden, o.m. wat betreft de oplossing van het woningvraagstuk. Noemde ik hier de onmiddellijk belanghebbenden bij de bestrijding van de werkloosheid, ik vraag mij af, of niet ook een beroep zou kunnen worden gedaan op onze gefortuneerden, die ook in andere gevallen zich bereid hebben getoond om den medemensch te helpen.

Te meer zou een beroep op hen hiervoor te verdienen zijn op grond van de moreele zijde der kwestie, terwijl verstrekking van den steun op voorschot, zooals reeds opgemerkt, het uitzicht zou openen op gedeeltelijke terugontvangst van het beschikbaar gestelde bedrag.

Hun, die sceptisch denken over de kansen op terugontvangst van de voorschotten aan de emigranten, zij opgemerkt, dat het Leger des Heils 40 pCt. der voorschotten terugontving, terwijl bij de hulp aan de ex-servite men in Canada verleend, meer dan 80 pCt. in betrekkelijk korten tijd werd teruggestort.

Resumeerende vermeen ik te mogen besluiten tot de wenschelijkheid om een proef met gesteunde emigratie te nemen, welke proef uiteraard onder zeer deskundige leiding behoort te worden gesteld.

De steun zal niet rechtstreeks door den Nederlandschen Staat en dus niet door een Regeeringsbureau moeten worden verleend, de uitvoering van den maatregel derhalve ook niet door een Regeeringslichaam kunnen geschieden, onder meer niet om te voorkomen, dat bij geringe ondervonden moeilijkheden of teleurstelling de emigranten den Staat aansprakelijk stellen en toegeven aan de thans in zoo sterke mate heerschende neiging om op den Staat te leunen.

Zij zouden spoedig klaar staan met den eisch op Staatskosten te worden teruggezonden naar het Vaderland.

Welk Regeeringsbureau ten onzent is daarenboven zoo volkomen op de hoogte van het emigratiewezen als dringend noodig is, wil de uitvoering van een zoo hoogst belangrijk en moeilijk werk, waarvoor groote zorg en zaakkundige behandeling vereischt zijn, daaraan mogen worden toevertrouwd?

In handen van onvoldoend deskundigen zou de proef daardoor reeds de kiem van mislukking in zich dragen.

Daarentegen beschikken wij in Nederland over eene instelling, die op eene ruim achtjarige ervaring kan bogen, waar het moeilijke emigratievraagstuk bij voortdurend nauwgezet bestudeerd en van alle kanten bekeken wordt, die vele goede relaties in het buitenland heeft weten aan te knopen en eene eigene organisatie in verschillende immigratielanden heeft weten te vestigen, welke instelling gedurende haar bestaan, zoowel in ons land, als in het buitenland, ten rechte vertrouwen heeft weten te wekken en zich dat heeft verdragig getoond.

Is het dan niet aangewezen, bijaldien tot eene politiek van gesteunde emigratie besloten wordt, om de uitvoering daarvan op te dragen aan bedoelde instelling, aan de Nederlandsche Vereniging „Landverhuizing”?

J. C. C. SANDBERG.

's Gravenhage, 26 Mei 1922.

DE NEDERLANDSCHE POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

Hetgeen de heer Burgers nader over dit onderwerp schrijft in het nummer van 5 Juli 1922, opent naar het mij voorkomt geen nieuwe gezichtspunten. Het is daarom van weinig nut op de bijzonderheden van de zaak dieper in te gaan. Daartoe leent zich trouwens een tijdschrift niet. Toch wil ik nog enkele korte aantekeningen maken en daarmede mijnerzijds de bespreking eindigen.

De heer Burgers schreef in den aanvang van zijn eertse artikel, dat hij aandacht heeft geschonken aan de economische bezwaren in het algemeen en die voor de Staatsfinanciën in het bijzonder, welke onder bepaalde omstandigheden uit een zeer groot dadelijk opvraagbaar tegoed van rekeninghouders kunnen voortvloeien en zegt dan verder:

„Men vergete echter niet, dat groote opvragingen ook zelfs bij een staatsinstelling tot de mogelijkheden behoren, wat het crisisjaar 1914 bewezen heeft, toen men zich „genoodzaakt zag de postspaanbankinlagen te blokkeeren. „Dat een dergelijke maatregel bij eene instelling, welke „de kasgelden van het publiek beheert, onberekenbare gevolgen na zich zou slepen, behoeft geen betoog, enz.”

De heer Burgers heeft evenwel niet aangetoond, welke de bedoelde economische bezwaren en die onberekenbare gevolgen zijn en nu eindigt hij met de opmerking, dat het buiten zijn bestek ligt op dit uiterst belangrijke onderwerp thans verder in te gaan. Wellicht vindt hij later nog eens gelegenheid daartoe.

De door hem gegeven samenvatting van mijn opvatting ontmoet inderdaad geen tegenspraak. Zij stemt woordelijk overeen met hetgeen door mijzelf is geschreven aan een stadgenoot van den heer Burgers.

Ten aanzien van de rekeningen der Rijksinstellingen schijnt een misverstand te bestaan. Ik heb niet gezegd, dat de Rijksinstellingen hare saldi zouden kunnen ontberen, maar dat zij ze niet zouden opvragen. Dit is iets anders. Zij ontberen de saldi juist niet, omdat zij er in giro over kunnen beschikken. En zoo zij al chèques zouden afgeven is dat om betalingen te doen, niet om het geld te lichten en onder zich te houden.

En acht de heer Burgers het denkbaar, dat de Rijksinstellingen die gelden (in den regel ter goede rekening uit de schatkist verstrekt), waarover zij voor het doen van betalingen kunnen beschikken, rentegevend zouden gaan beleggen in Staatsfondsen? M.d. de vraag stellen is haar beantwoorden.

De uitspraak, dat het geraamde bedrag van f 3.000.000 wegens meer gekweekte dan betaalde renten wel niet zal worden bereikt, is door niets aannemelijk gemaakt.

Waarom de exploitatie-rekening van den postchèque- en girodienst zou moeten worden belast met de kosten der portvrije verzending der stukken is niet duidelijk. Met de exploitatie-rekeningen van de telegrafie en telefonie geschiedt dit evenmin. Het aantal stukken is in dezen niet beslissend.

Of de raming van het aandeel in de kosten der postkantoren te laag is, kan eerst blijken als na afloop van het jaar de omvang van het verkeer bekend is en de verrekening wordt opgemaakt. De maatstaf van berekening — dit tot geruststelling van den heer B. — is zeer zeker niet aan den lagen kant.

Het geld, dat de girodienst tot zich trekt moet uiteraard door de postkantoren worden overgebracht naar die plaatsen, waar het wordt geconcentreerd. De heer Burgers schrijft dit concentreeren der gelden toe aan misbruik van giro. Het is mij niet duidelijk wat „misbruik van giro” is. Als men een saldo heeft, m.a.w. als er geld gestort is, kan men altijd gireeren, onverschillig voor welk doel.

A. W. KYMELL.

LONDENSCHÉ CORRESPONDENTIE.

Het schadevergoedingsvraagstuk; de positie van het Kabinet en de handelspolitiek; de jaarvergadering der National Union of Railwaymen; de toestand in den koloniënbouw; de geldmarkt; de Currency Note Reserve.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 8 Juli 1922:

We are evidently going to have another of those little crises over Reparations which unsettle trade, add still more to the military commitments of Europe, and do absolutely nothing to bring a final settlement about. The collapse of the mark, and the sympathetic movement in the lire and the franc was only to be expected after the failure of the Bankers' Conference, and the financial press is gloomily awaiting further trouble. In the House of Commons, the Chancellor of the Exchequer evidently regards the trouble as in the nature of a chronic, but unavoidable, evil: asked whether it would be possible to take up the question of a loan, he answered that after the failure of the Bankers he could do nothing, though the matter was a constant source of anxiety. The idea that it might be possible to change policy, and thus rid the world of an evil more and more recognised as such, evidently did not strike him. The latest collapse puts the longdrawn-out dispute with the Russians quite in the shade.

The Government, as a matter of fact, has troubles nearer home at the moment which may act as an excuse for not seeing the inevitable. The fight over fabric gloves has become almost a life and death matter to the Ministry. The Lancashire interests have intervened decisively by sending a deputation directly to the Prime Minister, as a result of which the case is to be gone into again. (Mr. Lloyd George certainly did not promise to withdraw the order, but it looks as if there were not much likelihood that it will be enforced. But whatever happens, there is no doubt that the Cabinet is in a very tight corner. The Liberal element is becoming aggressive on the subject of Free Trade, or so we are told in the Press, whilst the Conservatives regard the Protection of Industries Act as the sole piece of salvage resulting from their co-operation with the Liberals, and are said to threaten to end the combination. The total absence of principle which must necessarily inspire a coalition government is leading to a position in which absolutely nothing can be done at all.

From their point of view, of course, the Protectionists have had to put up with a good deal recently. Thus the spokesman of the Colonial Office only this week announced that the differential export duty of West African oil kernels was to be withdrawn. This duty was first imposed in 1916, and was then, in deference to opposition, not brought into effective working until 1919. It was imposed, of course, as an anti-German device, in order to encourage a crushing industry in this country. A few months ago it was roundly condemned by a strong Committee appointed to consider taxation in the

West African colonies as unfair to the natives, and as simply encouraging competitive exports elsewhere. The attitude of the Colonial authorities is that the tax has done its work, since a British industry has been established. Well, it remains to be seen whether this is likely to be the case permanently, for Germany has not been a strong competitor in the last few years. In any case, it marks the end of a powerfully supported attempt to exploit the resources of the colonial Empire for the benefit of home interests.

During the same debate, the Rutenbergs concessions came up for discussion again. Mr. Churchill had no very great difficulty in disposing of the opposition: the draft contract which had given so much offence had been examined by the proper authorities, and passed, whilst it was quite untrue that there were competing demands for concessions which had been rejected. This point was confirmed by at least one other speaker, and in any case it is pretty clear that we would never have heard of the matter were it not for the desire of certain members to conserve the Mandatory areas as exclusive centres of monopoly, and for the emergence of anti-Semitism, which serves as a useful ally to anti-Sovietism.

The annual Conference of the National Union of Railwaymen has been taking place this week, and the proceedings there are a useful index to the extent to which the Labour movement is passing to the Right. The General Secretary, Mr. Thomas, has long been anathema to the communists, owing to his supposed part in preventing the functioning of the Triple Alliance last year. This time a motion which was in effect a vote of censure on him, found practically no support at all. At the same time Mr. Thomas found it possible to hint that the interests of the railwaymen were not necessarily bound up with high charges, though he still found it possible to say that wages were by no means too high. The railway interests are as a matter of fact finding it wise to bow to the storm: the traders have been very bitter on the subject of rates for some time past, and there are rumours to the effect that the companies will of themselves cut rates by 2 per cent in the near future; indeed it is said that an official statement will be made next week. In the meantime the Chambers of Commerce have been drawing the attention of the companies to the fact that their reserves have been increasing at a time when the general business community have had to reduce theirs, a plain hint that in any public contest on the subject the traders would make this a part of the case for a reduction of the rates.

The woes of the coal-miners have again been discussed in the House of Commons. There was general agreement that the position of the men is bad, but the Government refused even to consider the possibility of a subsidy to the industry. The employers put the blame on the stagnation of trade, and high railway rates. As a sequel to this refusal, this morning's papers contain the news that the miners are to ask the employers to convene a national conference in order to discuss the situation.

The cheapness of money continues. The Treasury Bill rate for this week sets up a new record of lowness since the tender system was reintroduced: rates ruling below 2 per cent. This phenomenon requires some explaining: by some it is said that the continued unrest in Europe is forcing more and more money into a single direction, and no doubt there is something in this. But for my part, it seems that the fall latterly is to be associated with the release of funds locked up in the last few weeks for windowdressing purposes by the Banks.

The policy of adding to the Currency Note Reserve by taking Bank of England notes out of the Bank's Reserve has had an interesting addition this week. Half a million of the £ 28½ millions of gold held by the Currency Note Account has been replaced

by notes. It is a little difficult to understand why this should be done in such a piecemeal fashion: the concentration of the two reserves was recommended by the Cunliffe Commission, to be followed by formal amalgamation. But if this policy is to be followed, it might just as well be done thoroughly. The note issue is up by £ 2½ millions, but that is no doubt due to the turn of the halfyear.

AANTEKENINGEN.

Het tekort bij de Ned. Spoorwegen. — Aan de Ministers van Waterstaat en van Financiën is het volgende adres gezonden:

De Raad van Commissarissen bij de Nederlandsche Spoorwegen acht zich verplicht het volgende onder de aandacht van Uwe Exc. te brengen, naar aanleiding van den hoogst ongunstigen financieelen toestand, waarin de bedrijven der beide groote spoorwegmaatschappijen verkeerden.

De Raad wensch hierbij tweërlei voorop te stellen.

In de eerste plaats mag in den thans ondernomen stap allerminst gezien worden een gebrek aan vertrouwen in het ernstig streven van de Directie der Nederlandsche Spoorwegen om door krachtige maatregelen de noodige verbetering in dien toestand te brengen. Maar wel meent de Raad, dat dit streven steun zal kunnen vinden in de eenparig door zijne leden uitgesproken overtuiging, dat de tegenwoordige toestand niet kan en mag bestendigd worden.

In de tweede plaats zij er met nadruk op gewezen, dat de zoo ongunstige bedrijfsuitkomsten over 1921 in geenerlei verband staan met de nadere spoorwegovereenkomsten, die tegen het einde van dat jaar tot uitvoering zijn gekomen en de bekende gewijzigde verhouding tusschen Staat en Maatschappij hebben geschapen. Geheel onafhankelijk van die verhouding heeft de economische depressie de ontvangsten gedrukt en hebben nader te noemen oorzaken de uitgaven opgevoerd. Elke poging om den toestand op rekening van de nieuwe overeenkomsten te stellen moet dan ook als ijdel worden gekenmerkt.

De Raad acht het van belang, door het noemen van enkele, in ronde cijfers gegeven bedragen, den onrustbarenden gang der bedrijfsresultaten in zijn voornaamste oorzaken in het licht te plaatsen, waarbij er aan wordt herinnerd, dat sedert 1913 van eene beteekenende uitbreiding van het spoorwegnet geen sprake is geweest en het aantal treinkilometers nog steeds onder dat van genoemd jaar blijft.

Sedert 1913 stegen door eene verhooging der tarieven, welke ongeveer op eene verdubbeling neerkomt, de exploitatie-ontvangsten der bedrijven van f 75.600.000 tot f 194.200.000, dus met f 118.600.000 of 156 pCt.; in 1920 bedroegen de exploitatie-ontvangsten f 204.300.000.

In hetzelfde tijdvak vertoonden de exploitatie-uitgaven eene vermeerdering van f 144.100.000, of 288 pCt.; zij beliepen in 1913 f 50.000.000 en in 1921 f 194.100.000. De exploitatie-coëfficiënt was in 1913 66.13 pCt., in 1921 niet minder dan 99.95 pCt.

Verreweg het grootste deel dezer vermeerdering en wel f 93.300.000 komt op rekening der personeelsuitgaven. Deze bedroegen in 1913 f 36.300.000 en in 1921 f 129.600.000. Zij namen derhalve met 257 pCt. toe. Loonsverhoging en uitbreiding van personeel, in hoofdzaak het gevolg van de verkorting van den arbeidsduur, zijn hier de oorzaken. Het vaste personeel nam toe van 36.830 tot 51.078, dus met 14.248 man. Zodoende bedroegen over 1921 op een totaal van uitgaven van ruim 194 miljoen de totale personeelsuitgaven ongeveer 129 miljoen, zijnde 2/3 van het geheel.

Het is hier de plaats erop te wijzen, dat de toeneming der personeelsuitgaven voor een belangrijk bedrag niet in vorenstaande cijfers tot uitdrukking komt. Zooals bekend wordt ingevolge de desbetreffende wetten bij de berekening van de baten der Pensioenfondsen van het Spoorwegpersoneel eene fictieve storting aangenomen ten beloope van 2,29 pCt. over de wedden der deelgerechtigden benevens eene rente van 3¼ pCt. over de in werkelijkheid niet aanwezige, doch niettemin als baten in rekening gebrachte bedragen. Afscheiden van deze fictieve stortingen, welke ten slotte ten laste van den Staat komen, wijzen de fondsen belangrijke tekorten aan, die volgens de laatste wiskundige berekeningen beliepen voor de S.S. op 31 Dec. 1919 rond f 43.000.000, voor de H.S. op 31 Dec. 1919 rond f 35.000.000. Te zamen f 78.000.000.

Met de fictieve stortingen stijgt het cijfer van de ongedekte lasten tot f 133.800.000. Sedert de zoeven genoemde data moet dit ongedekte bedrag, met name als gevolg van de loonsverhoging en uitbreiding van personeel in 1921, belangrijk zijn toegenomen, zoodat een tekort van

f 150.000.000 op 31 Dec. 1921 zeker beneden de werkelijkheid blijft. Ten einde verderen achteruitgang te voorkomen, zou dus 3¼ pCt. van genoemd bedrag aan rente, benevens 2,29 pCt. over de loonen of te zamen rond f 8.000.000 aan de fondsen moeten worden bijgedragen. Met ongeveer dit bedrag moeten derhalve voor een juiste rekening de personeelsuitgaven worden vermeerderd.

Naast de personeelsuitgaven vormen de kosten van brandstoffen den voornaamsten factor voor de stijging der exploitatieuitgaven. Die kosten vorderden in 1913 f 5.900.000, in 1921 f 29.600.000, dus een vermeerdering van f 23.700.000 of 400 pCt.

Het resultaat is thans, dat over 1921 een gezamenlijk verlies werd geleden van f 30.903.190,68½, zoodat 's Rijks schatkist, met inbegrip van het gegarandeerde dividend, niet minder dan f 32.932.927,52½ moet bijpassen. Dit bedrag vormt derhalve het *zichtbaar* verlies, dat de Staat op het spoorwegbedrijf heeft te boeken. Daarnaast staat de vermeerdering van het tekort in de Pensioenfondsen, benevens de intèring op het spoorwegkapitaal wegens onvoldoende afschrijving.

Met de meeste kracht en zonder verwijl moet, naar het oordeel van onzen Raad, geheel afgezien van kansen op economisch herstel, worden gestreefd naar een sluitende rekening voor 1923.

Dit doel zal alleen kunnen bereikt worden door bezuiniging op de uitgaven. Van een verdere opvoering der tarieven kan geen sprake zijn. Integendeel moet het doel voor oogen staan om, naar gelang een verdere inkrimping van de uitgaven, gepaard aan een loonnede toeneming van het verkeer zulks mogelijk maakt, tot tariefsverlaging te komen, ten einde het herstel van ons economisch leven te bevorderen.

Wat de boven aangewezen hoofdoorzaken van de stijging der uitgaven betreft is voor de brandstoffen o.a. door prijsdaling reeds een gunstige wending ingetreden. Tegen de buitensporige stijging der personeelsuitgaven weegt dit voordeel echter op verre na niet op.

Het is de vaststaande overtuiging van onzen Raad, dat een sluitende rekening niet zal verkregen kunnen worden, zonder dat allereerst een vermindering van de thans op het bedrijf rustende personeelsuitgaven wordt doorgevoerd. Reeds zijn enkele maatregelen — t.w. de wijziging van de regeling der dienst- en rusttijden en de voorziening ten aanzien van de overwegen — genomen om tot inkrimping van personeel te geraken. Deze maatregelen beloven na eenigen tijd een besparing van naar raming f 7 miljoen 's jaars. Ook verder blijft de directie krachtig iwerkzaam om zoowel op dit punt als op de overige onderdeelen van het bedrijf te bezuinigen. Maar hiermede zal niet kunnen volstaan worden. Een beteekenende verlaging van de wedden van het spoorwegpersoneel zal noodzakelijk zijn. Daarenboven behoort het voorstel te worden aanvaard om voor het personeel der werkplaatsen het loonpeil te volgen van de overeenkomstige particuliere bedrijven. Voorts komt het onzen Raad dringend moodig voor, dat de z.g.n. standplaatsaftrek herzien worde, opdat de met dien aftrek beoogde differentiatie van belooning werkelijk beantwoorde aan het verschil in kosten van het levensonderhoud in de onderscheidene plaatsen van ons land, hetgeen thans allerminst het geval is.

Het zal na het vorenstaande wel geen betoog behoeven, dat geen nieuwe lasten op het bedrijf mogen gelegd worden, die niet uit de ontvangsten kunnen gedekt worden. Wij denken hierbij in het bijzonder aan de herziening van de pensioenregelingen, ten einde deze in overeenstemming te brengen met de bepalingen der Pensioenwet 1922.

De Raad zou het op hoogen prijs stellen, indien de Regeering met het bovenstaande zou kunnen instemmen en hiervan aan de Directie zou willen doen blijken. Aangezien deze zich geheel met ons standpunt kan vereenigen, zal zij in dat geval niet malaten nadere voorstellen van de beoogde strekking te ontwerpen en aanhangig te maken.

Ten slotte zou het onzen Raad wenschelijk voorkomen indien deze brief werd gepubliceerd.

De Raad van Commissarissen,

(get.) VAN KRETSCHMAR, Voorzitter.

J. VAN HASSELT.

H. G. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

F. JANSSEN.

J. B. KAN.

A. G. KROLLER.

H. J. LOVINK.

G. v. d. MEULEN.

PATIJN.

C. J. H. SCHEPPEL.

TRIP.

Indexcijfers voor de bedrijvigheid in landbouw en veeteelt, mijnbouw en industrie der Vereenigde Staten.

— Deze cijfers, voor welker samenstelling verwezen wordt naar pgn. 445 van den loopenden jaargang, zetten in Maart hun uiteenlopende beweging voort. De minerale en industriële productie bleven stijgen, terwijl de aanvoeren van agrarische producten hun daling voortzetten. Indien men echter in aanmerking neemt, dat er in Maart drie werkdagen meer zijn dan in Febr., wil het voorkomen, dat de stijging der bedrijvigheid maar betrekkelijk gering was. De vrij algemeene daling in April is ten deele toe te schrijven aan het feit, dat deze maand twee werkdagen minder telt dan haar voorgangster. De staking in den kolenmijnbouw beïnvloedde natuurlijk in hevige mate het cijfer der minerale productie.

Het verloop der aanvoeren van agrarische producten wordt in hoofdzaak bepaald door seizoeninvloeden, zoowel voor graan als voor vee.

Productie en afleveringen van hout namen gedurende Maart toe, terwijl zij in April weer wat verminderden, echter boven de cijfers van een jaar geleden blijvend.

De productie van anthraciet en bitumineuze steenkool was zeer omvangrijk in Maart, hetgeen ongetwijfeld het gevolg was van het treffen van maatregelen met het oog op de dreigende staking. Deze is sindsdien uitgebroken, met het gevolg, dat de productie van anthraciet in April slechts ongeveer 25.000 tons bedroeg, tegen 8.757.000 tons in Maart.

De totale productie van ruwe petroleum bereikte een record in Maart, doch de raffinaderijen krompen hun werkzaamheden aanzienlijk in. In April daalde de productie, terwijl de voorraden aanzienlijk stegen vergeleken bij Maart. Gedurende April kwamen 1442 nieuwe produceerende bronnen gereed, d.i. 119 meer dan in Maart.

Een aanzienlijke stijging vertoonden in Maart de consumptiecijfers voor wol, katoen en zijde, waarmede een daling van de voorraden der laatste twee gepaard ging. De productie kon zich op dit niveau in April in 't algemeen handhaven, hoewel de activiteit in de wolspinnerijen iets afnam.

De productie van bouwsteen en cement was in

Maart aanzienlijk meer dan in Februari, terwijl de afleveringen ook sterk stegen. In April steeg de cementproductie nog weer 32 pCt. boven het niveau van Maart.

Ook de productie van en het aantal afgeleverde automobielen vertoonde in Maart een stijging van betekenis, om deze in April voort te zetten.

De ijzer- en staalindustrie vertoonde een grotere activiteit gedurende April. Het bedrag der onuitgevoerde orders steeg tot 5.096.917 tons. Eind Mei en eind Juni bedroeg het resp. 5.254.000 en 5.636.000 tons. De zinkproductie vertoonde in April een kleine daling, terwijl die van koper haar stijging voortzette.

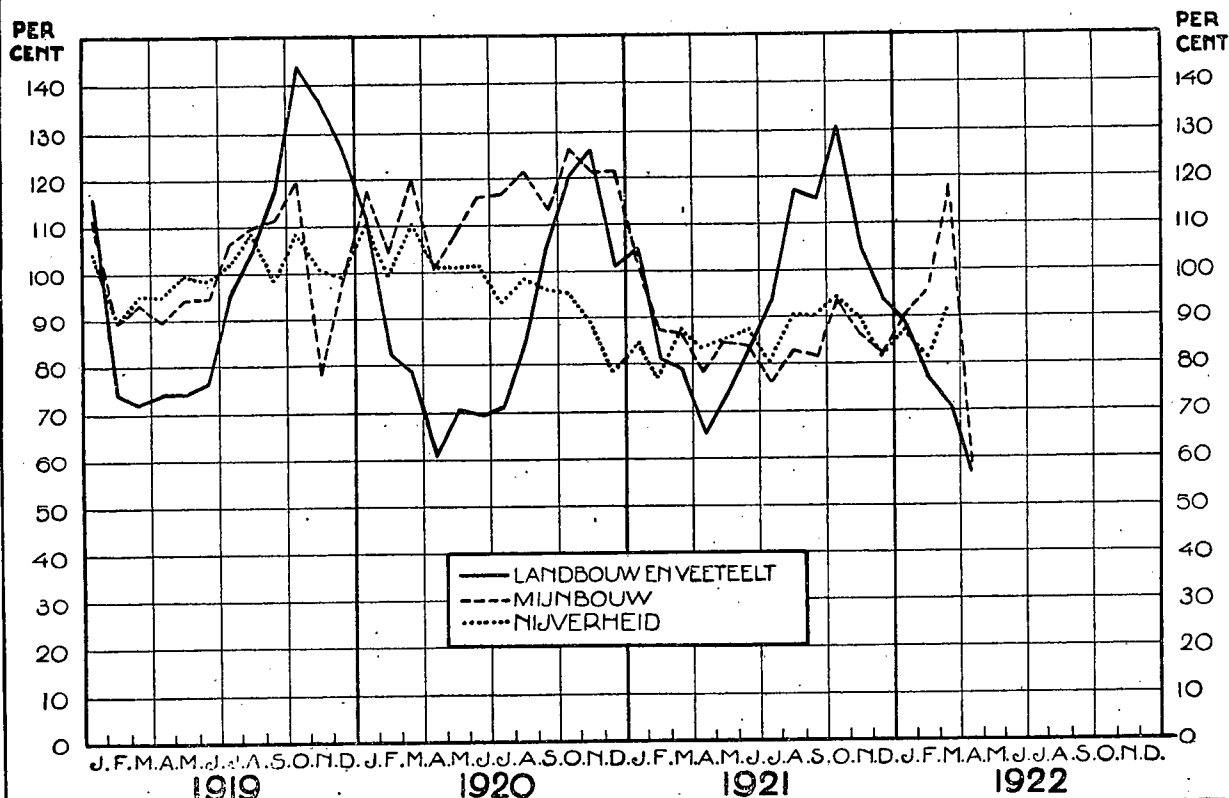
Het aantal leegstaande spoorwagens nam in Maart overal in de V. S. verder af, waartoe alle producten, graan uitgezonderd, meewerkten. Het surplus bedroeg minder dan de helft van dat in Maart 1921. Dit hoge niveau kon echter in April niet geheel gehandhaafd worden.

Aanvoeren van agrarische producten.

(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal. 1)	Totaal vee.	Totaal graan.	Katoen.	Fruit.	Tabak.
1921						
Januari	105.0	96.5	97.9	110.8	94.6	195.7
Februari	81.1	73.9	66.7	77.1	95.5	297.4
Maart	79.4	76.4	77.5	57.8	137.4	181.1
April	66.3	74.2	60.5	51.3	175.1	24.1
Mei	73.6	77.3	71.7	67.4	139.0	8.9
Juni	82.2	81.9	96.0	57.8	183.3	4.1
Juli	93.4	68.1	151.9	52.7	123.8	12.1
Augustus	116.7	85.4	195.5	56.0	86.4	54.7
September	115.3	85.9	151.6	114.7	79.9	79.3
October	130.9	107.0	121.3	195.3	69.9	107.6
November	104.6	99.2	65.3	163.2	34.7	188.4
December	92.4	82.0	79.0	133.4	83.6	69.5
1922						
Januari	88.9	91.8	83.8	76.8	96.1	113.2
Februari	77.7	76.5	92.3	43.3	55.5	101.2
Maart	70.7	79.2	73.0	42.8	130.4	27.5
April	57.4	71.8	49.6	37.0	103.0	5.5

1) Combinatie van 14 onafhankelijke reeksen.

Minerale productie.
(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal 1)	Bitumi-neuze steenkool.	Anthraciet.	Petroleum.	Ijzer.	Koper.	Zink.	Lood.
1921								
Januari	102.8	105.5	100.8	120.3	94.8	80.0	65.9	79.5
Februari	87.5	80.8	104.8	111.2	76.0	71.2	45.2	73.4
Maart	86.8	79.6	100.8	130.2	62.6	83.0	40.0	76.6
April	78.7	72.2	104.8	127.3	46.8	47.6	42.1	69.0
Mei	84.7	87.3	102.0	133.2	47.9	22.6	45.9	72.9
Juni	83.9	88.7	105.9	128.4	41.8	18.1	49.5	74.8
Juli	76.7	79.6	95.9	128.1	33.9	16.6	39.4	73.4
Augustus	82.8	90.5	97.9	130.1	37.4	19.9	37.2	82.7
September	81.6	91.9	96.9	116.3	38.7	19.5	36.6	79.5
October	93.9	114.6	103.1	113.2	48.9	22.9	37.0	83.0
November	86.0	94.2	93.3	120.0	55.5	20.8	53.8	—
December	82.0	81.1	81.4	133.3	64.7	17.3	56.0	—
1922								
Januari	90.0	98.5	85.1	137.1	64.3	24.1	60.3	—
Februari	95.1	107.3	92.0	130.8	63.9	34.8	57.3	—
Maart	117.1	131.5	119.1	149.1	79.9	57.6	67.5	118.6
April	58.6	41.3	0.3	141.9	81.3	71.3	65.6	103.5

1) Combinatie van 7 onafhankelijke reeksen.

Industriële productie.
(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal 1)	Staal.	Hout.	Papier.	Petroleum.	Textiel-goederen.	Leder.	Levens-middelen.	Tabak.
1921									
Januari ..	84.5	87.6	67.7	87.8	127.7	72.0	63.5	88.2	87.8
Februari ..	77.4	69.6	75.7	79.5	106.8	73.1	62.8	77.4	94.1
Maart ...	87.8	62.5	89.3	84.4	113.0	90.8	72.0	88.1	106.1
April ...	83.1	48.3	87.5	81.7	113.8	91.5	75.8	84.0	95.5
Mei	84.4	50.3	100.4	72.4	114.7	95.0	83.2	82.2	99.3
Juni	87.1	39.9	89.6	70.2	110.1	101.9	81.1	85.1	106.8
Juli	80.1	31.9	85.3	65.6	108.3	94.5	76.3	85.5	100.6
Augustus ..	90.7	45.3	99.7	75.6	110.6	103.4	85.7	98.5	117.2
September ..	90.2	46.7	92.9	78.6	110.2	105.5	80.3	92.8	111.6
October ..	94.6	64.3	103.1	90.8	119.7	104.8	86.2	99.8	115.8
November ..	89.5	66.0	100.7	95.8	117.1	100.4	90.9	89.4	102.9
December ..	81.3	56.8	92.2	94.7	119.6	99.7	93.0	85.2	76.8
1922									
Januari ..	87.0	63.4	100.7	95.0	119.0	112.2	88.2	91.3	90.6
Februari ..	81.4	69.3	95.4	90.0	119.0	96.8	78.1	88.5	83.8
Maart ...	90.9	94.3	102.5	108.4	123.9	107.6	78.5	96.5	98.4
April ...	—	97.0	98.1	164.3	—	91.3	—	84.9	89.6

1) Combinatie van 34 onafhankelijke reeksen.

Financiële vraagstukken in Oostenrijk. 1) De Frkf. Ztg. gaf dezer dagen een belangrijk artikel over het project voor een nieuwe circulatiebank, het jongste plan tot herstel der staatsfinanciën en de situatie aan de Weenske beurs, waaruit wij het een en ander overnemen.

De Weenske beurs heeft in Juni eenige records aan kunnen wijzen in de wisselkoersnoteringen. Van 1—12 Juni zijn de deviezen bijna tot dubbele hoogte gestegen. Er scheen geen einde te komen aan de catastrophale daling van de kroon. Toen kwam de regering met haar voorstel voor een nieuwe circulatiebank en de valutahamsteraars verdronen zich onmiddellijk bij de banken en wisselkantoren om hun bezit kwijt te raken; aan de beurs ontstond een enorm aanbod. Dagelijks daalden de koersen; de stijging van de week vóór 12 Juni werd in de volgende al weer tenietgedaan, de koersen daalden 40 pCt. en op de aandelenmarkt, die de op- en afwaartsche beweging tot nu toe, zooals gewoonlijk, min of meer meegemaakt had, trad zelfs een paniekstemming in. De koersen daalden sterker dan de valuta's en het was geheel aan het toeval overgelaten, of het ééne aandeel bij een hooger, het andere bij een lageren koers halt hield. Hiermede was de werking van het circulatiebankplan uitgeput.

2) Zie pag. 958 van den vorigen jaargang.

De nieuwe minister van financiën had intusschen in de nationale vergadering uiteengezet, op welke wijze hij het financieele probleem denkt op te lossen. Het moet mogelijk gemaakt worden, na een zekeren overgangstijd, de bankbiljettenpers stop te zetten. Daartoe worden nieuwe en verhoogde belastingen voorgesteld met een geschatte opbrengst van 250 milliard, beperking van staatsuitgaven ten bedrage van 50 milliard en een binnenlandsche gedwongen leening, verzekerd door gedwongen hypotheek, ten bedrage van pl.m. 500 milliard Kronen. De hoogte van het tekort zelf deelde de minister niet mede (men spreekt van duizend milliard).

Omtrent deze leening is reeds bekend, dat op elk landbouwbezit een hypotheek zal worden ingeschreven en wel ten bedrage van het 150-voudige van de tegenwoordige grondbelasting, hetgeen ongeveer gelijk staat met 6 pCt. van de tegenwoordige waarde. Daartegenover zal de Staat 7½ pCt. pandbrieven uitgeven. De grondbezitters zullen echter te allen tijde het recht hebben de hypotheek in contanten te betalen, in welk geval zij de door den Staat uit te geven pandbrieven, daarvoor ontvangen. Op de huizen zal eveneens een hypotheek worden ingeschreven, die het 420-voudige zal belopen van de in 1922 te betalen huurbelasting. Maatschappijen zullen met 7 pCt. van haar aandeelkapitaal in de leening moeten deelnemen.

Zooowel de agrariërs als de huiseigenaren zijn tegen dit ontwerp en andere gedeelten van het financieele program worden door de sociaal-democraten bestreden. Intusschen heeft de hernieuwde stijging der deviezenkoersen de berekeningen van den minister al weer in het honderd gestuurd.

Ofschoon het circulatiebankproject rustig voortgang vindt — de banken en bankiers hebben zich bereid verklaard van het vastgestelde kapitaal van 100 millioen Zwitsersche francs een eerste emissie van 60 millioen te garanderen en 24 millioen daarvan voor eigen rekening over te nemen; de overblijvende 40 millioen zullen later aan de aandeelhouders der oude Oostenrijksch-Hongaarsche Bank en aan de inteeke-naren op de eerste uitgifte aangeboden worden — is de eenige dagen durende optimistische stemming weer verdwenen. De drang tot verkoop van buitenlandsche valuta hield geheel op, de dringende vraag naar buitenlandsche betaalmiddelen deed zich weer gelden en bij het beperkte aanbod sloegen de wisselkoersen weer snel een stijgende richting in.

Het volgende staatje illustreert duidelijk, hoe de wisselkoersen aan voortdurende schommelingen onderhevig zijn:

	30 Dec. 1921	2 Juni 1922	12 Juni 1922	19 Juni 1922	22 Juni 1922
Berlijn	29.20	43.87 ¹ / ₂	68.25	41.80	53.50
New York	5340.—	11801.—	21600.—	13750.—	17850.—
Londen	22300.—	52600.—	97200.—	61000.—	78700.—
Parijs	425.—	1075.—	1935.—	1185.—	1507.—
Zürich	1042.—	2254.50	4125.—	2600.—	3375.—
Italië	226.—	615.—	1080.—	672.—	850.—
Praag	79.12	229.50	420.—	270.—	345.—
Budapest	8.90	14.20	23.—	15.—	18.20
Agram	18.50	41.37 ¹ / ₂	75.—	46.—	57.—
Bukarest	—	—	—	—	—
Warschau	1.72	3.10 ¹ / ₂	5.0	3.14	4.07

Ook de aandelenmarkt maakte herstel mede. De lage koersen waren slechts door de gespannen marktverhoudingen, door top-zware, onvoldoend gedekte posities te verklaren en door de omstandigheid, dat heden, nu het rendement en de koers der aandelen niet in eenig verband tot elkaar staan en de waardemeter, de geldeenheid, alle stabiliteit ingeboet heeft elke calculatiemogelijkheid heeft opgehouden. Dalingen van 30 tot 40 pCt. van den koers vormen den regel, maar sommige aandelen zijn zelfs tot op de helft gedaald.

	30 Dec. 1921	2 Juni	12 Juni 1922	19 Juni	23 Juni
Kreditaktien	11650	8390	12300	9100	10500
Anglobank	18000	21550	32500	22300	27600
Länderbank	23500	20400	29990	25000	29000
Böhmische Unionb. . .	33200	97000	180000	104000	130000
Zivnostenskabanka . .	33200	96000	170000	112000	141000
Donaudampfschiff . . .	180000	303000	485000	280000	390000
Nordbahn	344000	815000	1500000	1000000	1255000
Staatsbahn	39560	208500	340000	242000	310000
Lombarden	14200	47800	65000	46900	61000
3% Südbahn	16400	72300	112500	87100	104900
Unionbau-Gesellsch. . .	11000	—	15000	9010	12000
Perlmooser Zement. . .	29950	75000	80000	45000	76000
Ausziger Chemische. . .	82000	189000	290000	171000	230000
Klotilde	33000	59900	80000	52000	65000
Dynamit Nobel	152000	350000	490000	320000	412000
Jungbunslauer Spi- ritus	175000	520000	555000	360000	520000
Siemens-Schückert. . .	15000	11490	17400	10800	14700
Alpine Montan	61350	137000	163500	107000	146000
Oesterr. Berg- u. Hüt- ten	130000	260000	410000	255000	346000
Felten & Guillaume . .	37800	58000	78000	54000	72000
Krupp Metallwerke . . .	31500	85950	119500	74500	99000
Prager Eisen	110000	235000	410000	200000	315000
Büxer Kohlen	69000	208000	327000	250000	282000
Salgo Tarjaner	53000	148000	229000	146000	197500
Woltsegg. Trauntha- ler	11950	15400	30000	20000	35000
Brünner Maschinen. . .	37400	119000	185000	124000	160000
Daimler Motoren . . .	8930	5200	7000	4800	5890
Skodawerke	42510	12700	101000	54000	80000
Hofherr Schrantz . . .	9040	9940	24500	16500	23400
Neusiedler	100000	300000	395000	270000	348000
Fanto	84000	198000	300000	200000	248000
Kosmanos	79000	195000	385000	220000	275000
Schöller Zucker	120000	301000	520000	335000	470000
Oest. Eisenbahnver- kehr	47500	135000	165000	111000	150000
Oesterr. Gummi	36000	45000	57000	35000	45000
Holzhandel	56500	103000	147000	94950	130000
Inwald Glas	89000	240000	500000	296000	370000

Merkwaardigerwijze viel in de dagen der snelle daling der aandelenkoersen een wilde koersstijging der „Vorkriegsrenten“ waar te nemen, waarvan Mairente en Oostenrijksche Kronenrente zich van 150 op 550, van 195 op 900 pCt., Oostenrijksche Goldrente zich van 2.700 op 10.000 verhieven. De oorzaken zijn niet bekend geworden. De stijging kan slechts haar grond vinden, volgens de Frankfurter Zeitung, in bepaalde meeningen of manipulaties die met de verdeeling der „Vorkriegsrente“ samenhangen. Zelfs de oorlogsleeningen werden door de beweging meegetrokken; de „40-jährigen“ kwamen met een stijging van pl.m. 10 pCt. op 83, de tweede Schatzscheinanleihe, die in 1925 aflosbaar wordt van 81 op 94.

De Weekstaat der Federal Reserve Banks. — Gelijkt bekend gelden bij de F. R. Banks andere voorschriften ten aanzien van de dekking der deposito's, dan ten aanzien van die der Federal Reserve Notes. De eerste moeten voor 35 pCt. minstens door goud en wettig betaalmiddel (incl. zilver) gedekt zijn, de tweede voor minstens 40 pCt. door goud.

Nu berekende de Federal Reserve Board een drielal dekkingspercentages. Een daarvan bepaalde de dekking der notes door goud en wettig betaalmiddel, nadat eerst een bedrag, gelijk aan 35 pCt. van het bedrag der deposito's als dekking hiervoor was gereserveerd. Deze wijze van berekening zou, daar het wettig betaalmiddel-niet-goud niet als dekking der notes geldt, tot foute resultaten aanleiding geven, zoodra het bedrag van dit wettig betaalmiddel boven dat der deposito's zou stijgen. Deze toestand is echter tot dusverre nooit benaderd. Bij deze wijze van berekening van het dekkingspercentage ging de Board dus te werk, alsof hij de practijk der National Banks onder de oude bankwet volgde. Deze hielden nl. zooveel mogelijk de voor de deposito's vereischte dekking op haar minimum, waardoor hun opereerend kapitaal

natuurlijk zoo groot mogelijk werd. Voor den naar een beschikbaar dekkingssaldo strevend F. R. Board was deze methode echter een soort „Spielerei“, die zeer gunstige dekkingspercentages voor de Federal Reserve Notes opleverde.

Door de bekende goudtoestrooming, waarvan de Unie vooral in 1921 getuige was, aan den eenen en de inkrimping van het opereerend kapitaal aan den anderen kant, ¹⁾ stegen de dekkingspercentages snel, vooral het hierboven genoemde. Op 30 November van het vorig jaar overschreed het de 100 pCt., na 7 December daalde het er een viertal weken weder beneden, om dan van 4 op 11 Januari van dit jaar van 98,5 op 105,5 pCt. te stijgen en deze stijging voort te zetten tot 21 Febr., toen 113,2 pCt. bereikt werd. De weekstaten van 1 en 8 Maart geven resp. 111,2 en 112,4 pCt.

Daarna wordt dit percentage niet meer opgegeven. Voor zoover kon worden nagegaan ontbreekt een explicatie door den F. R. Board. Blijkbaar vond deze, dat het te bont werd met percentages te werken, waarbij de biljetten meer dan volledig door goud gedekt waren.

Sinds bovengenoemden datum worden dan ook maar de twee dekkingspercentages meer berekend, die men ook in de samenvatting van den weekstaat der F. R. Boards in de rubriek „Statistieken“ vermeld vindt.

Zij geven de verhouding tusschen muntmateriaal (goud) en wettig betaalmiddel (incl. zilver), resp. muntmateriaal (goud) alleen enerzijds en het totaal van deposito's en bankbiljetten anderzijds. Op grond van de voorschriften voor de minimum dekking zou men een berekening verwachten, waarbij deze eerst werd gereserveerd, waarna het dan nog beschikbare goudbedrag ter dekking van deposito's en notes gezamenlijk aangewend zou kunnen worden, waardoor 2 percentages zouden ontstaan, waarvan dat der notes 5 pCt. hooger zou zijn dan dat der deposito's. Het geval, dat het bedrag van het wettig betaalmiddel dat der deposito's overschreed, hetgeen tot eenige complicatie aanleiding zou geven, heeft zich, gelijk opgemerkt nog niet voorgedaan. Een dergelijke berekening maakt de F. R. Board echter niet.

Het tweede percentage doet de gouddekking der notes om tweeërlei redenen te ongunstig voorkomen, ten bate der deposito's. Naast de hierboven genoemde oorzaak van het niet reserveeren der minimumdekking komt hier als tweede, dat het wettig betaalmiddel, dat als dekking voor de deposito's dienen mag, wordt geelimineerd en dus het in werkelijkheid voor dekking der totale verplichtingen beschikbare bedrag er mee wordt verkleind. Veel verschil maakt een en ander echter niet uit.

	Goudreserve dollar	Oper. kap. dollar	F. R. Notes dollar
¹⁾ 30 Dec. 1920	2.059.333.000	3.263.027.000	3.344.686.000
8 Mrt. 1922	2.965.873.000	1.176.915.000	2.197.434.000
21 Juni 1922	3.019.960.000	1.098.569.000	2.126.304.000

MAANDCIJFERS.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

MEI	1920	1921	1922
Inlagen	f 10.259.944	f 9.855.480	f 11.040.001
Terugbetalingen ..	„ 11.589.977	„ 10.539.049	„ 10.969.625
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 264.560.432	„ 274.036.061	„ 284.065.851
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 39.607.550	„ 43.510.100	„ 44.827.600
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uit- gegeven	9.603	8.508	9.504
Aantal geheel af- betaald	9.674	9.318	9.404
Aantal in omloop op ultimo	1.898.084	1.911.135	1.922.943

EMISSIES IN JUNI 1922.

Bank- en Credietinstellingen	f	1.980.000,—
zijnde:		
Bank van Nederlandsche Gemeenten		
f 2.000.000,— 6 % obl. a 99 %.		
Hypothekbanken	„	180.000,—
zijnde:		
Bataafsche Hypotheekb. f 100.000,—		
aand. a 180 %.		
Industriele Ondernemingen	„	1.200.000,—
zijnde:		
N.V. Stoom Chocolate- en Cacaofabriek „Kwatta” f 1.200.000,—		
aand. a 100 %.		
Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn.	„	1.250.000,—
zijnde:		
N.V. Cult.-Maatsch. „Panggoongredjo” f 1.250.000,—		
7 % obl. a 100 %.		
Diversen	„	500.000,—
zijnde:		
Nederl.-Indische Steenkolen Handels-Maatschappij f 500.000,—		
aand. a 100 %.		

Totaal f 5.110.000,—

Totaal der emissies in Januari	f	35.581.700,—
Februari	„	12.702.500,—
Maart	„	89.233.000,—
April	„	30.630.570,—
Mei	„	22.772.340,—
Juni	„	5.110.000,—

Algemeen Totaal f 196.030.110,—

Bovendien bestond ook hier te lande gelegenheid tot inschrijving op de uitgiften van Deutsche Bank Mrk. 100.000.000,— aand. a 350 %; Basalt Actien Gesellschaft Mrk. 16.670.000,— aand. a 300 %; N.V. Spokane Meelmolens \$ 250.000,— 8 % obl. a 100 %.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Mei 1922		Mei 1921	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	52.958	f 2.022.463.000	40.245	f 1.992.984.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	2.518	„ 10.040.000	1.880	„ 7.115.000

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Februari 1922		Februari 1921	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o .	60.485	—	33.711	—
Aantal rekeninghouders op u ^o	61.730	—	34.611	—
Stortingen		86.594.176	183.686	70.277.137
Overschrijvingen:				
a. bijgeschreven	549.958	258.486.321	100.031	151.026.322
b. afgeschreven		259.197.581		
Afschrijvingen wegens cheques.	420.745	64.950.692	110.462	105.571.382
Totaal tegoed rekeninghouders op u ^o .	—	166.568.237	—	109.289.010

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{	Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 5	10 Mrt. '22
		Bel. Binn. Eff. 4½	22 Juni '22	Bk. v. Noorw. . .	5½ 18 Mei '22
		Vrsch. in R.C. 5½	22 Juni '22	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	3½	15 Juni '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '21	
Duitsche Rijksbk.	.5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5½	18 Mei '22	
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '22	
Oostenr. Hong. Bk.	7	30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4	21 Juni '22	
Nat. Bk. v. Denem.	5	25 Apr. '21	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
8 Juli '22	2½/8	2 1)	2½/8	4-6/8	—	5-5½/8 1
3-8 „ '22	2½/8	2-3	2½/8-2½/8	4-6/8	—	4-5½/8
26 J.-I. J. '22	—	3-3½/2	2½/8 3/8	4-6/8	—	4-6
19-24 J. '22	3½/8-3/8	3-1/4	2½/8-1/2	4-6/8	—	2½/8-5½/8
4-9 Juli '21	4½/8-3/8	2½/8-3½/2	5½/8-3/8	4-6/8	—	5-6
5-10 J. '20	3½/8	5½/8-1/2	6½/8	4-6/8	—	6-10
20-24 Juli '14	3½/8-3/8	2½/8-3/8	2½/8-3/8	2½/8-1/8	2½/8	5½/8-7½/8

1) Notering van 7 Juli.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De marken zetten ook deze week hun daling voort. De koers kwam zelfs op 0,47½, waarna een verbetering intrad; slot 0,49½. Door de mark waren ook Fransche en Belgische francs zeer aangeboden. Na een notering van 21,60, daalde de koers tot 19,97½, terwijl Belgische francs van 20,55 op 18,95 kwamen. Deze beide deviezen konden zich tot 20¼, resp. 19,40 herstellen. Het f varieerde slechts weinig; heden was er wat grooter aanbod; 11,45¼ slot. Weenen, Italië en ook Spanje blijven flauw.

Skandinavië met kleine fluctuaties eerder aangeboden. Kristiania schommelde nog al: 43,60—42,50—43,50—42,50. Buenos Aires flauwer: 0,92¼.

Voor Praag bestond nog al belangstelling; vooral heden zeer vast: 5,80 gedaan. Budapest flauw; van 0,26 kwam de koers op 0,19½.

Voor Roemeensche Lei bestond weinig interesse, niettegenstaande over den oogst en eventueele graanuitvoer bevredigende berichten worden vernomen.

De militaire opstand in Brazilië had weinig invloed op den koers van den Milreis, die dan ook vrijwel onveranderd bleef.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York***)
3 Juli 1922	11.47	21.67½	0.60½	0.013½	20.55	2.59¾/8
4 „ 1922	11.48½	21.45	0.58½	0.012½	20.30	2.58¾/8
5 „ 1922	11.49½	21.25	0.61	0.012½	20.04	2.58¾/8
6 „ 1922	11.50½	20.97½	0.57	0.012½	19.56	2.57¾/8
7 „ 1922	11.48½	20.32½	0.49	0.012	19.07½	2.58¾/8
8 „ 1922	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.46½	20.15	0.47½	0.01	18.90	2.57¼/8
Hoogste „ „ 1)	11.51	21.82½	0.65	0.01½	20.70	2.60
30 Juni 1922	11.47½	21.70	0.69½	0.013½	20.57½	2.60
23 „ 1922	11.48½	22.22½	0.78½	0.015½	21.07½	2.60¼/8
Muntpariteit	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48¼/8

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Bataala 1) telegrafisch
3 Juli 1922	67.25	55.75	43.70	49.35	40.45	97¾/8
4 „ 1922	67.40	55.75	43.25	49.35	40.45	97¾/8
5 „ 1922	67.40	55.80	42.75	49.32½	40.40	97¾/8
6 „ 1922	67.25	56.—	42.75	49.32½	40.40	97¾/8
7 „ 1922	67.—	55.60	43.—	49.40	40.35	96¾/8-97
8 „ 1922	—	—	—	—	40.15	—
L'ste d w. 1)	66.75	55.50	42.30	49.20	40.10	97¾/8
H'ste „ „ 1)	67.50	56.—	43.70	49.40	40.55	97¾/8
30 Juni 1922	67.—	55.70	42.65	49.45	40.50	97¾/8
23 „ 1922	66.60	55.55	43.25	49.25	40.45	96¾/8-97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

2) Notering van 1 Juli. 3) Idem van 24 Juni.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in ct. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in ct. p. gld.)
8 Juli 1922	4.44.62	7.82	0.19	38.83
Laagste d. week	4.42.75	7.82	0.19	38.50
Hoogste " "	4.45.87	8.34	0.24	38.83
1 Juli 1922	4.42.50	8.39	0.25	38.53
24 Juni 1922	4.38.75	8.43	0.28	38.20
Muntpariteit	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Juni 1922	1 Juli 1922	3-8 Juli '22 Laagste	8 Juli 1922 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ³ / ₈	44 ³ / ₈	44 ³ / ₈	43 ⁷ / ₈
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 ²¹ / ₃₂	1/3 ²¹ / ₃₂	1/3 ⁵ / ₈	1/3 ¹¹ / ₁₆
Hongkong ..	id. p. \$	2/7 ⁷ / ₁₆	2/7 ⁷ / ₁₆	2/7 ⁷ / ₁₆	2/7 ⁷ / ₁₆
Lissabon	d. per Mil.	4	3 ²⁹ / ₃₂	3 ⁵ / ₈	3 ⁹ / ₄
Madrid	Peset. p. £	28.38	28.35	28.30	28.50
*Montevideo ¹	d. per \$	43 ¹³ / ₁₆	44 ⁵ / ₈	43 ³ / ₄	44 ³ / ₄
Montreal....	\$ per £	4.47 ¹ / ₂	4.49 ³ / ₄	4.48	4.58 ¹ / ₂
*R.d.Janeiro	d. per Mil.	7 ⁹ / ₁₆	7 ¹⁷ / ₃₂	7 ⁷ / ₁₆	7 ¹⁷ / ₃₂
Rome	Lires p. £	93 ²⁹ / ₃₂	94 ¹ / ₁₆	93 ³ / ₄	103 ¹ / ₂
Shanghai....	Sh. p. tael	3/6 ¹⁵ / ₁₆	3/7 ⁵ / ₁₆	3/5 ¹ / ₂	3/8
Singapore ..	id. p. \$	3 ³¹ / ₃₂	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ²⁷ / ₃₂	2/4 ¹ / ₃₂
*Valparaiso..	peso p. £	34.20	35.00 ³ / ₈	34.20	35
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/2 ⁵ / ₃₂	2/2 ¹ / ₁₆	2/1 ⁸ / ₄	2/2 ¹ / ₁₆

*Koersen der voorgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.²⁾ Noteering van 29 Juni.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen		te New York	
8 Juli 1922	36 ¹ / ₄	71 ¹ / ₈	
1 " 1922	36 ³ / ₈	71 ³ / ₈	
24 Juni 1922	35 ⁷ / ₈	70 ¹ / ₈	
17 " 1922	36	71	
9 Juli 1921	37 ¹ / ₈	61	
10 " 1920	52 ⁵ / ₈	92 ¹ / ₈	
20 Juli 1914	24 ¹⁰ / ₁₆	54 ¹ / ₈	

¹⁾ Noteering van 2 Juni.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 Juli 1922.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 122.561.625,22 B.-bk. " 41.059.317,11 Ag.sch. " 69.106.613,48	f 232.727.555,81
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 91.858.226,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		91.858.226,—
Beleeningen	H.-bk. f 29.917.177,17 incl. vrsch. B.-bk. " 6.976.475,18 in rek.-crt. op onderp. Ag.sch. " 68.381.645,41 ¹ / ₂	f 105.275.297,76 ¹ / ₂
Op Effecten	f 95.336.850,55 ¹ / ₂	
Op Goederen en Spec.	f 9.938.447,21	105.275.297,76 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk		14.086.515,76 ¹ / ₂
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.238.850,— Muntmat., Goud " 549.715.947,01	
	f 605.954.797,01	
Munt, Zilver, enz.	f 7.607.375,16	
Muntmat., Zilver		613.562.172,17
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.575.320,37 ¹ / ₂ id. van ¹ / ₅ v. h. kapit. " 3.892.600,37 ¹ / ₂	9.467.920,75
Geb. en Meub. der Bank		4.522.000,—
Diverse rekeningen		22.689.307,92 ¹ / ₂
		f 1.094.188.996,18 ¹ / ₂
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	f 5.660.599,75	
Bijzondere reserve	f 1.675.581,33	
Bankbiljetten in omloop	f 1.000.648.380,—	
Bankassigatiën in omloop	f 1.487.857,85 ¹ / ₂	
Rek.-Cour. } Het Rijk f		
saldo's: } Anderen " 59.081.440,35 ¹ / ₂		59.081.440,35 ¹ / ₂
Diverse rekeningen	f 5.635.136,89 ¹ / ₂	
		f 1.094.188.996,18 ¹ / ₂

NED. BANK 10 Juli 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 400.578.019,52
Op de basis van ¹ / ₅ metaaldekking	188.334.483,88
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.002.890,095,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.:	Meer Minder
Disconto's	3.324.821,26
Buitenlandsche wissels	88.224,—
Beleeningen	2.335.585,82
Goud	—
Zilver	207.747,69
Bankbiljetten	10.819.560,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	10.568.452,86

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden
10 Juli 1922	605.955	7.607	1.000.648	60.569
3 " 1922	605.955	7.500	1.011.468	50.397
26 Juni 1922	605.890	7.540	959.192	47.630
19 " 1922	605.890	7.163	968.829	68.072
12 " 1922	605.890	6.982	987.874	55.538
11 Juli 1921	605.969	11.422	1.027.764	81.280
12 Juli 1920	636.311	14.416	1.026.554	151.474
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekings-percentage
10 Juli 1922	232.728	68.000	105.275	400.578	60
3 " 1922	229.403	60.000	102.940	400.341	60
26 Juni 1922	176.417	—	100.968	411.390	61
19 " 1922	188.513	6.000	101.624	404.997	60
12 " 1922	189.490	7.000	101.650	403.514	60
11 Juli 1921	297.873	128.700	132.803	394.841	56
12 Juli 1920	106.950	13.000	351.093	414.329	55
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van ¹/₅ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	3 Juli 1922	10 Juli 1922
Aan schatkistpromessen..	f 419.790.000,—	f 428.160.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	60.000.000,—	68.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	253.043.000,—	243.169.000,—
Aan zilverbons	29.240.555,—	28.321.949,50
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	252.509.000,—	254.686.000,—
Voorschot aan Gemeenten	30 April 77.593.195,06	31 Mei 62.040.702,94
te heffen Ink. belasting		
Tegoed v. d. Postch. & G. dat	52.866.070,62	53.307.262,35

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden	Beschikbaar metaal-saldo
1 Juli 1922	198.250		265.000	83.000	128.650
24 Juni 1922	199.000		264.500	69.000	132.300
17 " 1922	198.500		267.500	72.000	130.600
27 Mei 1922	153.183	46.977	263.581	71.963	133.693
20 " 1922	143.628	46.435	264.079	79.491	121.947
13 " 1922	143.507	45.779	268.524	79.391	120.287
2 Juli 1921	221.362	16.935	307.461	118.466	153.562
3 Juli 1920	204.194	5.786	332.643	179.471	107.744
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gouv. nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekings-percentage
1 Juli 1922		164.920		20.300	***	56
24 Juni 1922		149.510		9.200	***	60
17 " 1922		153.280		11.300	***	55
27 Mei 1922	33.615	21.001	71.349	7.999	19.016	60
20 " 1922	33.915	21.434	71.865	8.730	35.938	55
13 " 1922	33.318	20.714	77.719	8.007	37.097	54
2 Juli 1921	34.934	21.222	101.877	16.382	24.901	56
3 Juli 1920	27.153	16.906	171.792	55.134	38.545	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ¹/₅ metaaldekking.

DE SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldena.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
3 Juni 1922 . . .	1.604	2.163	833	1.051	1.129
27 Mei 1922 . . .	1.603	2.024	731	1.061	1.127
20 " 1922 . . .	1.603	2.064	786	1.048	1.177
13 " 1922 . . .	1.601	2.068	835	1.055	1.168
6 " 1922 . . .	1.601	2.195	860	1.069	1.164
29 Apr. 1922 . . .	1.598	2.163	675	1.077	1.150
4 Juni 1921 . . .	1.125	2.159	927	2.074	262
5 Juni 1920 . . .	1.070	1.974	848	1.641	503
25 Juli 1914 . . .	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.**BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.****BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
5 Juli 1922	128.459	124.523	297.904	28.000	256.461
28 Juni 1922	128.947	123.048	295.374	28.500	254.312
21 " 1922	128.883	121.373	295.612	28.500	254.274
14 " 1922	128.884	121.950	299.222	28.500	258.193
7 " 1922	128.886	122.513	301.429	28.500	260.555
31 Mei 1922	128.881	122.716	298.279	28.500	258.177
6 Juli 1921	128.369	129.108	325.407	28.500	288.892
7 Juli 1920	120.738	122.744	360.122	28.500	331.847
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-king-perc. ¹⁾
28 Juni '22	49.221	75.725	16.348	115.088	24.349	18,52
21 " '22	45.029	76.801	16.802	113.156	25.960	19,97
14 " '22	46.699	73.605	17.734	110.140	25.377	19,84
7 " '22	61.137	73.281	15.541	125.938	24.823	17,54
31 Mei '22	47.998	75.359	28.741	101.481	24.615	18,90
6 Juli '21	63.798	85.102	19.721	129.041	17.711	11,90
7 Juli '20	52.425	83.895	17.886	117.035	16.444	12,25
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ²⁾ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposita.**DUITSCH E RIJKSBANK.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- king- perc. ¹⁾
22 " '22	1.023.200	1.003.861	11.150.689	157.935.228	7
15 " '22	1.022.615	1.003.861	9.163.162	155.345.277	7
7 " '22	1.022.375	1.002.862	5.981.436	154.914.888	4
31 Mei '22	1.021.632	1.002.864	4.901.822	151.949.179	4
22 " '22	1.021.982	1.002.864	3.835.180	144.138.326	3
30 Juni '21	1.102.768	1.091.563	8.311.208	75.321.095	13
30 Juni '20	1.094.984	1.091.717	17.251.609	53.975.118	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
30 Juni 1922	190.877.495	37.173.745	25.082.800	14.588.900
22 " 1922	171.785.995	29.490.168	20.696.500	11.134.800
15 " 1922	175.637.942	36.831.696	18.656.300	9.145.400
7 " 1922	167.361.132	28.011.143	15.623.200	5.962.900
31 Mei 1922	171.170.521	33.127.990	14.440.600	4.880.000
22 " 1922	159.359.093	29.307.217	12.922.300	3.813.000
30 Juni 1921	81.173.196	20.392.708	17.068.000	8.240.900
30 Juni 1920	50.954.107	23.528.955	30.947.100	17.193.700
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bultgew. voorsch. aid. Staat
5 Juli '22	5.529.200	1.948.367	284.942	***	23.700.000
28 Juni '22	5.528.858	1.948.367	284.862	615.356	23.300.000
22 " '22	5.528.549	1.948.367	284.784	624.592	23.100.000
15 " '22	5.527.270	1.948.367	284.272	627.140	23.000.000
7 Juli '21	5.520.505	1.948.367	274.565	668.412	25.000.000
8 Juli '20	5.588.511	1.978.278	247.447	687.846	26.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Beleer- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren	Rek. Crt. Staat
2.331.740	36.651	2.174.770	36.039.356	2.390.692	57.681	
1.970.024	35.796	2.238.300	35.852.312	2.275.814	13.297	
2.122.011	37.602	2.263.623	36.028.363	2.264.713	35.437	
2.746.690	87.088	2.274.401	37.667.080	2.689.395	22.932	
1.822.834	515.263	1.957.605	38.012.119	3.408.105	52.285	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitel. saldi	Beleer- van buitel. vorder.	Beleer- van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleer.	Circu- latie	Rek. Crt. partic.
6 Juli '22	328.036	—	—	149.606	6.252.732	273.658
29 Juni '22	328.130	84.653	480.000	625.395	6.228.201	228.561
22 " '22	328.130	84.653	480.000	612.550	6.150.693	208.295
15 " '22	328.016	84.653	480.000	638.174	6.193.332	150.535
7 Juli '21	327.262	—	—	757.397	6.119.845	406.686
1 Juli '20	356.333	84.653	480.000	735.675	5.341.535	1.506.372

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
21 Juni '22	3.019.000	2.170.056	—	127.715	2.126.304
14 " '22	3.007.794	2.186.652	—	128.684	2.122.610
7 " '22	3.010.072	2.184.123	—	123.994	2.141.531
31 Mei '22	3.007.621	2.196.192	—	122.876	2.141.184
22 Juni '21	2.450.488	1.734.175	—	169.517	2.639.319
25 Juni '20	1.969.375	1.284.096	111.531	139.230	3.116.718

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- king- perc. ¹⁾	Algem. Dek- king- perc. ²⁾
14 " '22	537.592	1.929.036	104.879	72,4	77,4
7 " '22	556.437	1.896.990	104.859	74,5	77,6
31 Mei '22	589.672	1.870.153	104.729	74,9	78,0
22 Juni '21	1.793.451	1.697.247	102.177	56,5	60,4
25 Juni '20	2.830.979	2.504.067	94.506	39,1	43,6

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad mant materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
7 " '22	799	10.887.452	1.398.452	14.609.406	3.305.627
31 Mei '22	799	10.906.217	1.364.418	14.413.652	3.231.920
24 " '22	799	10.923.035	1.403.471	14.328.253	3.242.943
15 Juni '21	817	11.877.921	1.442.890	13.737.497	2.942.901
18 Juni '20	814	17.049.347	1.368.251	14.563.392	2.684.497

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 10 Juli 1922.

De ernstige crisis, die Duitschland op het oogenblik weder doormaakt, is vrijwel de eenige factor geweest, die de houding en richting der internationale beurzen gedurende de achter ons liggende week heeft bepaald. De gevolgen van den moord op Minister Rathenau zijn dan ook geweldig geweest, zóó geweldig, dat niemand den omvang hiervan heeft kunnen voorzien. Het was natuurlijk te verwachten geweest, dat de onrust van de verschillende partijgroeperingen in Duitschland ook aan de valuta- en effectenmarkten niet spoorloos zou zijn voorbijgegaan, te minder, waar tot nu toe in Duitschland steeds de in-troebel-water-vischende elementen het wonderwel hebben verstaan reeds bestaande oneenigheden tot de uiterste scherpte op te voeren. Het eigenaardig verschijnsel heeft zich echter thans voorgedaan, dat de actie, ingezet „tot bescherming van de Republiek”, wordt geleid door de drie linksche groepen gezamenlijk en dat hier tot dusverre een wonderbaarlijke eenheid van handelen op te merken is geweest. Ondanks dezen betrekkelijk geruststellenden factor heeft echter de daling van de mark, dus het opvoeren van de kosten van levensonderhoud, een tempo aangenomen, dat mog nooit werd bereikt. De verklaring hiervoor moet vermoedelijk in het buitenland worden gezocht; daar is de toch reeds uiterst geringe mate van vertrouwen in een geleidelijk herstel van Duitschland door de jongste gebeurtenissen zoodanig geschokt, dat men in arren moede de reeds tot hulp uitgestrekte handen over de borst heeft gekruist. Reeds zijn in Engeland stemmen opgegaan, die er op wijzen, dat de internationale leening, tot welke uitgifte op de Parijsche bankiersconferentie in principe werd besloten, thans geen enkel effect meer zou sorteeren. In aansluiting hieraan is men slechts schoorvoetend geneigd de door Duitschland in circulatie gebrachte betalingsmiddelen te aanvaarden in ruil voor de afgifte der eigen valuta, die de Duitsche industrieelen en handelaren zoo dringend noodig hebben. Te meer is dit het geval nu sommige Duitsche ondernemingen zelf hun transacties in het binnenland niet meer in de landsmunt, doch in vreemde valuta afsluiten. De rit naar den afgrond wordt op deze wijze steeds sneller en het ziet er maar uit, dat Duitschland zelf geen hulp meer zal kunnen brengen, zelfs niet in het bijna ondenkbare geval, dat met alle kracht en energie door alle partijen gezamenlijk wordt ingegrepen tot het invoeren van bezuinigingen en van nieuwe belastingen, het opvoeren van de werkkracht tot het uiterste, enz. De eenheid der partijen in economisch opzicht is echter nog zeer verre te zoeken. Gedurende de achter ons liggende dagen zijn de drukkers te Berlijn op hun beurt tot staking overgegaan, zoodat zelfs de bankbiljetten-pers niet meer kan voortwerken. Tot welke ontzaglijke moeilijkheden één en ander kan leiden, is thans nog slechts te gissen, doch de beurs verdisconteert het uitermate sombere vooruitzicht alvast door een koersverheffing van alle fondsen over de geheele linie, waarbij geen enkel onderscheid tusschen rijk en groen meer wordt gemaakt. Het eenige motief, dat ter beurze van Berlijn wordt genoemd is: aanpassing van de effectenkoersen aan de zoo plotseling gerezen valutaprijzen. Hoe ver men op deze wijze gaat, bewijst wel de koersvoortgang van 3 pCt. Duitsche Rijksleening-obligaties, die een notering van 200 pCt. reeds hebben overschreden. In ernstige artikelen wordt in dag- en vakbladen wel gewaarschuwd tegen een dergelijke „wahnlose” overdrijving, doch het publiek ziet niet anders meer dan den val van de mark en haast zich dit weinig betrouwbare bezit om te ruilen tegen papieren, die althans door het buitenland op dit oogenblik nog worden gekocht. Bij de wilde aankopen speelt echter ook de duurte in Duitschland een groote rol. Met uitzondering van slechts enkele kringen is het inkomen in de meeste gevallen niet meer toereikend om de iederen dag stijgende prijzen van levensonderhoud te betalen en men tracht in het beurspel een middel te vinden om gemakkelijk en vlug aan de noodige contanten te komen. Het is onder deze omstandigheden niet verwonderlijk, dat de ééne groep van speculanten de andere medesleept, te minder, waar de prijsopdriving der vreemde valuta's toch mog steeds sneller gaat, dan de koersverheffing van effecten ter beurze. Een denkbeeld van de valuta-beweging geeft onderstaande tabel:

	1922 2 Jan.	1 Mrt.	31 Mrt.	1 Juni	1 Juli	7 Juli
Amsterdam	6850	8780	11565	10552½	15275	19500
Zürich	3602½	4500	5990	5200	7585	9625
Parijs	1500	2105	2775	2485	3350	4000
Londen	782	1015	1343	1211½	1746	2350
Praag	280	403	580	526	775	970
Rome	815	1222½	1565	1420	1875	2250
New York	186	239½	304	273	399	502

Hiertegenover staat een index-cijfer voor effectenkoersen per 7 Juli van 291 tegen 246 op 30 Juni jl., zoodat er nog plaats is voor verdere koersopdrivingen, indien men althans valuta- en fondsen-koersen hand aan hand wil doen gaan.

Het is begrijpelijk, dat de beurs te Parijs een ongeveer gelijkwaardig beeld te aanschouwen heeft gegeven. Hoewel de innerlijke toestand in Frankrijk, zoowel op politiek als op economisch gebied, niet zóó kritiek mag worden genoemd als die in Duitschland, kan de Fransche valuta toch niet volkomen op eigen kracht steunen en heeft zij, sinds het verdrag van Versailles, een onverbreekelijk verband verkregen met den koers van het Deutsche betalingsmiddel. Nog steeds houdt men in officieel Frankrijk rekening met de sommen, die men van Duitschland te vorderen heeft en waar men deze toch al reeds vrij problematieke bedragen bovendien ziet wegsmelten door den val der Deutsche valuta, spreekt het vanzelf, dat de weerslag door den Franschen franc terdege wordt gevoeld. Op de beurs van Parijs heeft deze gang van zaken echter ook een soort van „catastrophen-hausse” te voorschijn geroepen, weliswaar in zeer veel geringer mate dan aan de beurzen der vroegere vijanden, doch toch wel voldoende, om ieder inzicht in de noodzakelijkheid van een gewijzigde politiek ten aanzien van Duitschland te verdoezelen.

Te Londen is daarentegen de tendens vrij ongeammeerd geweest. Men ziet in Engelsche zakenkringen zeer goad in, dat er bij den tegenwoordigen gang van zaken zeer veel kans bestaat op nieuwe verwickelingen van zoodanigen aard, dat zelfs het tot nu toe bereikte op handelsgebied in gevaar kan worden gebracht. Deswege zijn er in Engeland dan ook reeds stemmen opgegaan om Duitschland eenigermate te hulp te komen, voorloopig slechts door het opschorten van de maandelijksche betalingstermijnen. Af te wachten blijft, of de strooming zoo krachtig zal zijn, dat het plan kan worden doorgevoerd, zelfs tegen de te verwachten tegenwerking van Frankrijk in. Waar Groot-Brittannië echter alleen maar nadeel kan ondervinden van een verdere débâcle van Europa (immers is de Engelsche valuta lang niet in dezelfde mate afhankelijk van de overige deviezen als de Fransche) is het wel te verwachten, dat een krachtige pressie in de gewenschte richting door Engeland zal worden uitgeoefend.

De markt te New York is eveneens in weinig opgewekte stemming geweest, doch dit was meer het gevolg van binnenlandsche toestanden op de arbeidsmarkt. De kolentaking heeft nog steeds geen einde genomen en hierbij is thans de staking in de spoorwegwerkplaatsen gekomen, welke te zamen mog wel eens tot onaangename verwickelingen kunnen leiden.

Het is begrijpelijk, dat onder dergelijke internationale verhoudingen ook onze beurs geen vroolijken aanblik vertoont. Zelfs de beleggingsmarkt heeft vrij heftig gereageerd, ondanks de ruimte op de geldmarkt en ondanks het feit, dat van de zoo gevreesde inflatie van onzen gulden mog steeds niet het geringste te bespeuren valt. Doch het prospectus van de nieuwe Nederlandsche Staatsleening, waarin een emissie wordt aangekondigd van f 150 miljoen 6 pCt. obligaties tegen den koers van 98 pCt., heeft velen bezitters er toe gebracht hun oude stukken op te ruimen en door inschrijving op de Staatsleening hun bezit goedkoop te maken. Het aanbod was zoo sterk, dat zelfs de dekkingen der contramine in de 6 pCt. Staatsleening 1922 A. geen voldoende tegenwicht konden vormen. Het voordeel is echter, dat op deze wijze het aanbod van den Staat vermoedelijk grif zal worden opgenomen.

		3 Juli	6 Juli	10 Juli	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	1918	89	87 ¹⁵ / ₁₆	86 ³ / ₄	— 2 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ % " " "	1916	87 ¹ / ₁₆	86 ¹ / ₄	85 ³ / ₄	— 1 ⁵ / ₁₆
4 % " " "	1916	78 ³ / ₁₆	78 ¹ / ₁₆	77 ⁹ / ₁₆	— 3/4
3 ¹ / ₂ % " " "	68 ³ / ₄	68 ¹ / ₄	68	— 3/4
3 % " " "	58 ⁷ / ₈	58 ³ / ₄	57 ⁷ / ₈	— 1
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	50 ³ / ₄	50 ¹ / ₂	50 ³ / ₈	— 3/8
5 % Oost-Indië 1915	90 ³ / ₈	90	90	— 3/8
6 % " " " 1919	96 ⁷ / ₁₆	96 ¹ / ₂	96	— 7/16
4 % Oostenr. Kronenrente	3/4	3/4	3/4	
5 % Rusland 1906	7	7	7	
4 % Rusl. bij Hope & Co.	7 ¹ / ₄	5 ¹ / ₁₆	5 ³ / ₄	— 1 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898	..	72	74 ⁷ / ₈	74 ⁷ / ₈	+ 2 ⁷ / ₈
4 % Japan 1899	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	
4 % Argentinië Buitenl.	..	65 ¹ / ₄	65 ¹ / ₈	65 ¹ / ₈	— 1/8
5 % Brazilië 1895	58 ³ / ₄	58 ³ / ₄	58 ³ / ₄	
7 % Staatsspoor	103 ¹ / ₂	103	103 ¹ / ₁₆	— 7/16
7 % Amsterdam	103 ¹ / ₈	103 ⁷ / ₈	103 ¹ / ₈	

De *aandeelenmarkt* heeft over de gansche linie de schokken van de wereldgebeurtenissen ondervonden. Graf de beurs in de laatste maanden een kwijnend aanzien te aanschou-

wen bij een voortdurend dalende tendens, in de achter ons liggende berichtperiode is de kwijnende ziekte tot een acuut geval verergerd. De daling nam allerwegen zeer groote verhoudingen aan en er is geen enkele afdeeling, die hierop een uitzondering heeft kunnen maken. Het is ook zonder eenig nut de verschillende markten hier afzonderlijk te bespreken, wij zij alle te lijden hebben gehad onder den druk van dezelfde omstandigheden. Wel waren er natuurlijk gradueele verschillen, als gevolg van de verschillende marktpositie van sommige aandelen, doch de factoren die zeer korten tijd geleden nog hun invloed hebben uitgeoefend, waren thans krachteloos geworden. De goede berichten omtrent suikerverkoopten hadden geen waarde; de rendementsberekeningen omtrent *tabakswaarden* evenmin, terwijl de *rubber- en scheepvaartmarkten* nog eens extra werden gedrukt in verband met de depressie, waarin zij zich al zoo langen tijd hebben bevonden. Wij laten hieronder de gewone koerslijstjes volgen; het plus-teeken is hier slechts sporadisch te vinden.

	3 Juli	6 Juli	10 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	132	130 ¹ / ₂	126 ¹ / ₄	- 5 ³ / ₄
Koloniale Bank	113 ¹ / ₂	112 ¹ / ₄	107 ¹ / ₂	- 6
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	118 ¹ / ₄	115 ³ / ₈	113 ⁷ / ₈	- 4 ³ / ₈
Rotterd. Bankvereniging	89 ³ / ₄	89 ¹ / ₂	88 ¹ / ₄	- 1 ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek	39 ¹ / ₂	38	38	- 1 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	30	28 ¹ / ₂	27	- 3
Insulinde Oliefabriek	3 ¹ / ₄	3	3	- 1 ¹ / ₄
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	67 ¹ / ₈	60	56 ¹ / ₄	- 10 ⁷ / ₈
Hollandia Melkproducten	129 ¹ / ₂	129 ¹ / ₂	129	- 1 ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	229	220	213 ¹ / ₂	- 15 ¹ / ₂
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken	73 ¹ / ₄	72 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂	- 1 ³ / ₄
Compania Mercantil Argent.	30 ¹ / ₂	30	25	- 5 ¹ / ₂
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	141 ¹ / ₂	137	128 ¹ / ₄	- 13 ¹ / ₂
Handelsver. Amsterdam	346 ¹ / ₂	342 ¹ / ₂	329 ¹ / ₄	- 17 ¹ / ₄
Holl. Transatl. Handelsver.	18	18	18	
Linde Teves & Stokvis	73 ¹ / ₂	73 ¹ / ₂	72	- 1 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	3 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₁₆	1 ¹ / ₈	- 1 ¹ / ₁₆
Tels & Co's Handel-Mij.	11 ¹ / ₂	8	7	- 4 ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	126	121 ¹ / ₄	103 ¹ / ₂	- 22 ¹ / ₂
Kon. Petroleum-Mij.	451	445 ¹ / ₄	415 ¹ / ₂	- 36
Orion Petroleum-Mij.				

	Afgest. Aand.	24	24	24	Rijzing of daling.
Steauna Romana Petroleum					
Mij. . . Afgest. Aand.	37 ³ / ₄	37 ¹ / ₂	32	- 5 ³ / ₄	
Amsterdam-Rubber-Mij.	53 ¹ / ₄	50	45 ¹ / ₂	- 7 ³ / ₄	
Nederl.-Rubber-Mij.	36	32 ¹ / ₂	29	- 7	
Oost-Java-Rubber-Mij.	109	106	101	- 8	
Deli-Batavia	231	223 ³ / ₄	205	- 26	
Deli-Maatschappij	191	187 ³ / ₄	170	- 21	
Senembab-Maatschappij	272 ¹ / ₂	264	235	- 37 ¹ / ₂	

¹) Ex 16% div.

Ook *petroleumwaarden* hebben geen weerstand kunnen bieden aan den algemeenen verkoopdrang. Ongerekend het feit, dat het dividend van aandelen Koninklijke Petroleum ad. 16 pCt. is gedetacheerd, toont de slotkoers van het fonds nog een verder verlies aan van 20 pCt.

	3 Juli	6 Juli	10 Juli	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	106	100 ¹ / ₄	96 ¹ / ₂	- 9 ¹ / ₂
" " „gem.eig.	97	88 ³ / ₄	85	- 12
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	70	70	70	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	10 ¹ / ₄	10 ³ / ₄	10 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₄
Java-China-Japan-Lijn	68	65	60	- 6
Kon. Hollandsche Lloyd	11 ³ / ₄	10 ¹ / ₄	9 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₄
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	42 ¹ / ₂	40 ¹ / ₈	40 ¹ / ₈	- 2 ³ / ₈
Koninkl.-Paketaart Mij.	77 ¹ / ₂	73 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	- 5
Maatschappij Zeevaart	43 ¹ / ₂	42 ¹ / ₂	41	- 2 ¹ / ₂
Nederl. Scheepvaart-Unie	91 ⁵ / ₈	90 ¹ / ₄	87 ⁷ / ₈	- 3 ³ / ₄
Nievelt Goudriaan	113	111	112	- 1
Rotterdamsche Lloyd	108	109 ¹ / ₄	99 ¹ / ₂	- 8 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	
" " „Nederland”	115 ³ / ₄	109 ¹ / ₄	101 ¹ / ₂	- 14 ¹ / ₄
" " „Noordzee”	23	14 ¹ / ₂	17	- 6
" " „Oostzee”	49 ¹ / ₄	48	45 ¹ / ₂	- 4 ¹ / ₄

Alleen de *Amerikaansche afdeeling* heeft zich nog vrij goed gehouden; de verliezen waren hier gering.

	3 Juli	6 Juli	10 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	170	170	170	
Anaconda Copper	105 ¹ / ₁₆	105 ⁹ / ₁₆	106	+ 1 ⁵ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	103 ¹ / ₈	102 ¹ / ₄	102 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₈
Atchison Topeka	106	106 ³ / ₈	106 ³ / ₈	+ 3 ³ / ₈
Southern Pacific	95 ¹⁵ / ₁₆	95	95	- 1 ¹⁵ / ₁₆
Union Pacific	149 ⁷ / ₈	147	147	- 2 ⁷ / ₈
Int. Merc. Marine orig. Com.	19 ¹ / ₂	19	18 ³ / ₄	- 3 ¹ / ₄
" " „prefs.	73	74 ¹ / ₂	73 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂

¹) Ex 1¹/₂ % div.

De *geldmarkt* bleef zeer ruim; prolongatie was voorbijgaand zelfs 2 pCt. genoteerd en verliet de berichtperiode op een niveau van 2¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Veel meer dan door de oogstberichten werd de markt in de afgelopen week beïnvloed door de politieke berichten. De val van de mark, die daar eene afspiegeling van is, heeft wel in het bijzonder de stemming beïnvloed, temeer daar ook de Fransche en Belgische francs met de mark gedeeltelijk mee terugliepen. Vooral Chicago daalde sedert 5 Juli regelmatig, doch het feit, dat de oogstberichten niet bijzonder gunstig zijn, hield ten slotte een al te sterke inzinking tegen, zoodat op 10 Juli de noteeringen weer iets hooger afkomen.

Ten slotte bedraagt de daling in één week ca. 4 cents per bushel. Wij kunnen niet veel anders doen dan eene herhaling geven van de berichten omtrent de oogsten in Europa. Deze vallen over het algemeen genomen tegen. Zelfs is eene verbetering van weer noodzakelijk, wil niet het gevaar ontstaan, dat het graan in natten toestand geoogst wordt. Op het oogenblik dat wij dit schrijven, heeft het er al wel allen schijn van, dat deze verbetering reeds is ingetreden.

De berichten uit Rusland zijn te onbetrouwbaar dan dat wij er groote waarde aan zouden kunnen hechten. Eensdeels zou de oogst er aanmerkelijk beter voorstaan, doch de Oekraïne bericht, dat er slechts een halve oogst gegroeid zou zijn, wat op eene voortdurend van den noodtoestand zou wijzen.

Er waren af en toe berichten, dat Duitschland tarwe terug verkocht ten gevolge van den val van de mark. Dit is ontegenzeggelijk het geval geweest, doch groot was het aanbod van die zijde niet. Daarentegen hebben nieuwe inkooppen zoo goed als niet plaats gevonden. In Engeland beperkte men zich tot het koopen van spoedige tarwe, daar men algemeen gelooft, dat er weinig kans bestaat dat de prijzen van den nieuwen oogst hooger zullen loopen. Buiten Europa zijn bijna alle berichten gunstig, met uitzondering dan van den Amerikaanschen oogst van wintertarwe, waaromtrent men met groote belangstelling het officieele oogstbericht per 1 Juli tegemoet ziet. Doch zelfs indien dit geen hooger cijfer voor den oogst geeft dan de particuliere ramingen, maakt toch het feit, dat de zomertarwe er ontegenzeggelijk beter voorstaat dan een jaar geleden, dat de totale oogst der Vereenigde Staten waarschijnlijk niet bij die van verleden jaar zal achterstaan. Uit ondervinding weten wij, dat wat de zomertarwe betreft, de grootste achteruitgang gewoonlijk juist vóór het oogsten plaats vindt, doch het is wel zeer onwaarschijnlijk, dat deze dit jaar even belangrijk zou zijn als de twee vorige jaren. Canada meldt gunstige berichten. Argentinië gaat voort met tarwe op ruime schaal te verschepen, deze week zelfs niet zoo heel veel minder dan er van het Noord-Amerikaansche Continent werd uitgevoerd. Daarentegen begint Australië nu wel erg af te vallen, zoodat per saldo de totale verschepingen tamelijk klein waren. De berichten uit Australië zijn overigens zeer gunstig voor den nieuwen oogst, terwijl ook Indië voldoende neerslag meldt.

Het mag eenigszins als eene verassing gelden, dat na het slechte weer der laatste weken, Argentinië plotseling met een ruime verscheping van maïs voor den dag komt, namelijk 464.000 Qrs. Hiertegenover lijkt het cijfer van 254.000 Qrs. van Noord-Amerika gering, doch het totaal der verschepingen naar Europa van 775.000 Qrs. moet als zeer voldoende beschouwd worden. De maïsmarkten waren dan ook niet meer zoo actief als de vorige week, en vooral het feit, dat Chicago bijna dagelijks lager afkwam, had een verlamdenden invloed op den handel. Aan de zeehavens in Noord-Amerika is de maïs betrekkelijk schaarsch, waardoor de prijzen in Europa niet de geheele verlading van Chicago weerspiegelen.

Daar zich nergens in Europa voorraden van veel beteekenis bevinden, zullen de prijzen wel met Amerika op en neer blijven gaan, tenzij Argentinië zonder op Noord-Amerika te letten, aanmerkelijk lager zou afkomen. Op het oogenblik is dit evenwel nog niet het geval, want na eene aanvankelijke daling zijn de prijzen aldaar plotseling weer vrij scherp gestegen. De berichten omtrent den nieuwen oogst in de Vereenigde Staten blijven gunstig, al zal ontegenzeggelijk de opbrengst aanzienlijk bij die van verleden jaar achterstaan.

In gerst bleven matige, doch regelmatige zaken tot stand komen. Ook van dit artikel zijn de oogstvooruitzichten in Europa niet al te gunstig.

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten	10 Juli 1922	3 Juli 1922	11 Juli 1921
	Tarwe Juli	Mats Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mats Aug.	Lijnzaad Aug.				
8 Juli '22	112,—	61 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{1}{4}$	12,60	7,85	21,—	Tarwe*	13,75	14,50	20,—
1 „ '22	117 $\frac{5}{8}$	63 $\frac{1}{4}$	36 $\frac{3}{8}$	12,65	7,80	20,95	Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,75	12,50	21,50
8 Juli '21	122 $\frac{1}{4}$	61 $\frac{7}{8}$	38	17,40	8,50	19,35	Mais (La Plata)	195,—	198,—	254,—
8 Juli '20	283	157 $\frac{1}{4}$	94 $\frac{3}{4}$	25,— ¹⁾	9,05	25,10	Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	214,—	216,—	290,—
8 Juli '19	224	193 $\frac{3}{4}$	71 $\frac{3}{4}$	14,60	8,70	38,60	Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	10,65	11,50	13,25
20 Juli '14	82	56	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,75	15,10	18,50
							Lijnzaad (La Plata).... ³⁾	450,—	460,—	450,—

1) Juli.

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) per 1960 K.G. 4) Nieuwe oogst. *) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	2/8 Juli 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Opereenk. tijdperk 1921	2/8 Juli 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Opereenk. tijdperk 1921	1922	1921
Tarwe.....	23.477	522.011	519.039	—	26.976	10.922	548.987	629.961
Rogge.....	6.757	76.481	75.597	—	—	325	76.481	75.922
Boekweit	100	9.229	3.500	—	—	500	9.229	4.000
Mais	3.429	530.413	454.521	2.230	62.853	41.680	593.266	496.201
Gerst	4.638	72.771	123.255	—	2.597	6.378	75.368	129.633
Haver	6.877	59.432	42.172	—	50	430	59.482	42.602
Lijnzaad.....	1.066	86.081	68.381	1.908	54.083	50.198	140.164	118.579
Lijnkoek.....	1.200	38.161	64.338	—	1.547	13.417	39.708	77.755
Tarwemeel.....	2.238	29.517	21.244	—	4.954	1.070	34.471	22.314
Andere meelsoorten....	—	4.690	19.507	—	2.615	1.247	7.305	20.754

Hetzelfde geldt van haver, waarvoor regelmatig vraag blijft bestaan, doch ook van dit artikel zijn de prijzen in de Vereenigde Staten regelmatig teruggelopen.

Ook lijnzaad was aanvankelijk flauw, doch herstelde zich later. De prijzen voor olie voor directe verschepping blijven goed gehandhaafd. De verscheppingen van Argentinië blijven zeer regelmatig en in verhouding tot het nog geschatte export-surplus zeer ruim. Het heeft er allen schijn van, dat ook ditmaal de schatting van het export-surplus in den loop van het jaar eenige malen verhoogd zal moeten worden.

Er is nog weinig kleur in de berichten van den nieuwen oogst in Noord-Amerika; voor zoover men tot nu toe oordeelen kan, zal die niet aanzienlijk van den vorigen oogst verschillen, zoodat op ruimen invoer van zaad of olie in de Vereenigde Staten gerekend zal moeten worden.

Markten in Nederland. Er kwamen regelmatig zaken in tarwe tot stand, al beperkten de fabrikanten zich voornamelijk tot het koopen van spoedig leverbare partijen. De prijzen van het meel gaven nog geen aanleiding om op ruime schaal te opereeren.

Voor mais verbeterde de stemming regelmatig; doch ten gevolge van de teruglopende prijzen in Noord-Amerika en ruimere offerten van La Plata ondergingen de prijzen op latere levering een gevoelig druk. Later herstelde de prijs voor dadelijke levering zich wederom, daar ten gevolge van de betrekkelijk geringe aanvoeren van den laatsten tijd de consumptie verplicht was in te koopen. Duitschland trad zoo goed als niet als koper op en zelfs werden enkele partijen hier wederom aan de markt gebracht, doch van grooten omvang is dit aanbod niet.

Zowel in gerst als in haver kwamen regelmatig zaken tot stand, doch deze waren van betrekkelijk geringe afmetingen.

Ook in lijnzaad werden regelmatig zaken gedaan, doch bijna uitsluitend voor onmiddellijke verschepping.

SUIKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juli/Aug.	Amer. Granulated c. i. f. Juli/Aug.	
5 Juli '22	24 $\frac{3}{8}$	Sh. 53/3	Sh. 19/9	Sh. 22/7 $\frac{1}{2}$	\$ cts. 4,79
28 Juni '22	24 $\frac{1}{4}$	55/9	19/3	22/3	4,73
5 Juli '21	24 $\frac{1}{8}$	60,—	19/—	26/6	4,—
5 Juli '20	—	116/—	100/—	—	18,31
4 Juli '14	11 $\frac{13}{32}$	18/—	—	—	3,26

Voor de verdere ontwikkeling der bieten in Europa was de weersgesteldheid gedurende de laatste weken alleszins gunstig en volgens F. O. Licht is van den achterstand

in Duitschland tegenover verleden jaar niet veel meer over. In Frankrijk, waar de uitzaai ten slotte aanmerkelijk grooter geweest is dan verleden jaar, worden nu reeds taxatiecijfers van tusschen de 400 en 500.000 tons verspreid.

De zichtbare voorraden bedragen volgens F. O. Licht:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Duitschland 1 Mei	420.972	489.480	322.081
Tsecho-Slowakye 1 Mei	194.980	389.227	214.973
Frankrijk 1 Juni	76.042	110.471	92.702
Holland 1 Juni	83.046	74.253	47.666
België 1 Juni	41.585	75.019	41.517
Engeland 1 Juni	354.267	413.207	449.506

Totaal in Europa..	1.170.892	1.551.657	1.168.445
V. St. v. N.-Amer. 22 Juni	209.580	204.006	52.614
Cuba, alle havens, 24 Juni	937.208	1.424.143	590.307

Totaal... 2.317.680 3.179.806 1.811.366

In Engeland bleef de suikermarkt zeer vast en werden verschillende ladingen tot olopende prijzen door Raffinadeurs gekocht en wel niet alleen van Cuba, maar ook van Java en Mauritius. De Mauritius planters verkochten de eerste 12.000 tons van den oogst tot sh. 21/7 $\frac{1}{2}$ c. i. f. U.K. en in verband met de differentieele rechten zal wel zoo goed als de geheele oogst zijn weg naar Engeland vinden, waardoor Britsch-Indië voorloopig aangewezen blijft op Java.

Amerika, waar de consumptie gedurende de eerste zes maanden het hooge cijfer van 2.780.000 tons bereikte, bleef zeer vast gestemd en Cuba-suiker werd het laatst tot d. c. 3 $\frac{1}{2}$ c. & f. New York afgedaan. Waar nu de grootste consumptiemaanden zijn begonnen, mag aangenomen worden, dat de markt aldaar zijn vast aanzien voorloopig blijft behouden.

De laatste Cubastatistiek luidt:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekontvangst. t. 1 Juli ..	94.051	38.350	36.235
Tot. ontv. 1 Dec. 1 Juli ..	3.219.181	2.927.345	3.213.934
Werkende fabrieken	20	11	13
Weekexport tot 1 Juli	166.949	27.484	86.222
Tot. exp. op 1 Juli	2.403.891	1.509.782	2.676.790
Tot. voorraad op 1 Juli	844.622	1.416.943	540.320
Weekexport, Oude oogst	460	—	—
Tot. voorr., Oude oogst ..	17.959	—	—

Daarentegen heeft de catastrophale daling van den Marktkoers gedurende de laatste week verlamd op de Europeesche markten gewerkt. Duitsche suikeraankopen hadden gedurende de laatste maand in alle Europeesche productielanden de markt gesteund. Deze steun is nu verdwenen en heeft zelfs plaats gemaakt voor aanbiedingen van door Duitschland gekochte partijen.

De Hollandsche markt was dan ook over het alge-

meen kalm gestemd en weinig veranderd, doordat de vaste Amerikaanse berichten geneutraliseerd werden door de crisis in Duitsland.

In Java is de markt weer bijzonder vast. Verdere verkoopen van de zijde der Vereenigde Javasuiker Producenten vonden plaats en werd het laatst afgesloten op basis van f 13,50 voor Superieur en f 11,25 voor bruine suiker No. 16 en h. In het geheel zijn nu afgedaan ongeveer 21 miljoen picols, zoodat de oogst nu bijna geheel verkocht is. De limite voor No. 16 en h. werd tot f 11,75 verhoogd.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	8 Juli '22	1 Juli '22	24 Juni '22	8 Juli '21	8 Juli '20
New York voor Middling ..	22,75 c	22,05 c	21,90 c	12,20 c	40,50 c
New Orleans voor Middling	22,50 c	21,50 c	22,— c	11,50 c	39,50 c
Liverpool voor Fy Middling	13,65 d	13,23 d	13,74 d	8,34 d	26,87 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 8 Juli '22	Ooreenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	4391	5040	4187
" Atlant. Havens	1758	1657	2984
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1704	1669	3019
" " 't Vasteland.	4106	3498	3199
" " Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	8 Juli '22	8 Juli '21	8 Juli '20
Amerik. havens.....	624	1515	875
Binnenland.....	479	1218	904
New York	—	158	35
New Orleans	—	456	267
Liverpool	932	1117	1030

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 5 Juli 1922.

Het tweede Bureaubericht, dat de conditie van den Amerikaanschen katoenoogst aangaf als 71,2 pCt. tegen 69,6 pCt. een maand geleden en 69,2 pCt. in Juli verleden jaar, werd Maandagavond laat gepubliceerd en daar men hoogere cijfers verwachtte, is de markt na deze publicatie sterk gestegen, zoodat prijzen ongeveer 1 d. per lb. hooger zijn. De aanplant werd geschat op 10 pCt. boven die van verleden jaar, zoodat dit zou wijzen op een vermoedelijk oogst van 11.065.000 balen. Sedert de publicatie van deze cijfers zijn de weerberichten weer beter, zoodat men nu wel hoop heeft op een groter oogst, daar anders tegen het volgend jaar zeker een schaarste aan grondstoffen zou intreden. De markt is de laatste dagen dan ook weer wat flauwer, hoewel prijzen ten slotte nog niet veel gedaald zijn. Egyptische katoen is in verband met de stijging van Amerikaanse iets vaster, hoewel oogstberichten uit Egypte gunstig blijven.

Voor de publicatie van het Bureaubericht was de vraag naar Amerikaanse garens zeer bevredigend, vooral voor het binnenland, terwijl de exportvraag zich hoofdzakelijk beperkte tot de meer nabije markten op het Vasteland, daar biedingen zoowel uit Indië als ook uit China steeds te laag waren. Bij de plotselinge prijsstijging zijn zaken echter vrijwel tot stilstand gekomen. Enkele orders zijn nog geboekt tegen ½ d. boven de prijzen van verleden Maandag, doch in de meeste gevallen wenscht men liever eerst de loop van de markt af te wachten. De vraag naar Egyptische garens beperkt zich hoofdzakelijk tot de fijnere nummers. Amerikaanse garens zijn ongeveer ½ a 1 d. hooger, terwijl in Egyptische garens nog enkele zaken tot oude prijzen zijn afgedaan.

In manufacturen is in de eerste dagen na ons laatste bericht nog al wat gedaan en er bestaat van de meeste markten nog al wat belangstelling. Sedert de publicatie van het Bureau-rapport hebben de overzeesche markten meer een afwachende houding aangenomen, daar de stijging thans wel wat plotseling is geweest. Dit is misschien maar tijdelijk, daar de berichten van Indië goed blijven en men ook wel geneigd schijnt te zijn de tegenwoordige vraagprijzen van manufacturen te betalen. De groote fluctuaties verken echter niet gunstig op de markt, daar koopers in

vele gevallen niet bereid blijken de hoogere prijzen te betalen en liever eerst de markt nog eens aanzien. De doekmarkt is dan ook zeer vast, doch bepaald kalmer dan de laatste weken.

	28 Juni	5 Juli	Oost. koersen.	27 Juni	4 Juli
Liverpoolnoteeringen.			T.T. op Indië . . .	1/3 5/8	1/3 3/8
F.G.F. Sakellaridis	19,75	20,25	T.T. op Hongkong	2/7	2/7 1/2
G.F. No. 1 Oomra	9,10	9,60	T.T. op Shanghai.	3/6 3/4	3/7 1/4

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijddendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
8 Juli 1922	1.573.000	15.800	2.484.000	19.300	7 17/32
1 " 1922	1.564.000	16.075	2.554.000	19.200	7 1/2
24 Juni 1922	1.639.000	16.000	2.664.000	19.400	7 13/32
8 Juli 1921	1.111.000	12.325	2.958.000	15.000	6 7/8

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
8 Juli 1922	44.000	55.000	46.000	53.000
8 Juli 1921	94.000	114.000	170.000	187.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Juli 1922, in duizenden balen.

	1922	1921	1920	1919	1918
Voorraad in Europa ..	2.612	2.011	2.172	1.975	1.680
Stoomend { Brazilië ..	447	519	337	1.082	338
n. Europa { Oost-Indië.	9	32	—	67	?
	3.068	2.562	2.509	3.124	2.018
Voorraad Ver. Staten	1.117	1.765	1.724	879	2.027
Stoomend } naar					
Ver. Staten } Brazilië ..	339	335	569	629	934
	4.524	4.662	4.802	4.632	4.979
Voorraad in Rio	1.553	1.048	312	536	855
" " Santos ..	2.547	2.953	1.614	5.144	5.781
" " Bahia ..	15	37	22	24	87
Totaal.....	8.639	8.700	6.750	10.336	11.702
Op 1 Juni	8.902	8.575	6.988	11.020	11.829

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 29 Juni 1922.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:

7606, 264/2, 20/4, 47/16 kn. Java thee
300 " Sumatra thee
108 " ex voorg. veil.

Totaal.. 8014, 264/2, 20/4, 47/16 kn. thee.

30 Juni 1921:

17112, 50/2 kn. Java thee
1692 " Sumatra thee
50 " ex voorgaande veiling.

Totaal.. 18854, 50/2 kn. thee

Aanbod 1 Januari jl. tot heden	idem 1921	idem 1920
9 veilingen	9 veilingen	8 veilingen.
Java thee 75708 kn.	158468 kn.	112447 kn.
Sumatra thee 19070 "	7406 "	7232 "
voor Hand.rek. 4594 "	1482 "	2582 "
Totaal	99372 kn.	167356 kn.
Gem. per veiling..	11041 kn.	18595 kn.

Bij een vaste stemming, had de veiling een vlug verloop met goede vraag naar bladtheeën.

De Oranje Pecco's brachten gemiddeld 1 a 2 cts, meer op dan in vorige veiling, enkele prima zelfs meer, voor Pecco en Pecco Souchon was het avance veelal 2 a 3 cts.

Gebroken Pecco's en gebroken Oranje Pecco's werden gemiddeld 1 a 2 cts. onder vorige prijzen verkocht, een enkel partijtje bedong 2 a 3 cts. boven taxatie.

Klein gruis en stof met weinig aanbod, werd tot vorige prijzen en iets daanboven opgenomen.

Voor Witpunt was zeer weinig vraag, slechts 10/4 kn. wenden tot circa vorige prijzen verkocht.

Volgende veiling zal worden gehouden op Donderdag 27 Juli e.k. met een aanbod van circa 10.000 kisten.

RUBBER.

De markt was in de afgelopen week zeer kalm gestemd en de prijzen liepen geleidelijk iets terug.

Er is een regelmatig aanbod tot marktwaarde; de vraag blijft echter zeer beperkt.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe Juli ..	41	43	43
" " Aug./Sept.	41 1/2	43	43
" " Oct./Dec.	43	45 1/2	44
Smoked Sheets Juli ..	42	43 1/2	44
" " Aug./Sept.	42 1/2	44	44
" " Oct./Dec.	43	45 1/2	44

10 Juli 1922

COPRA.

Na de sterke stijging van de vorige week trad weder een scherpe reactie in. De vraag van consumenten nam weder sterk af, en ook Duitsland hield op met kopen.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s. stoomend.....	f 29,—
" " Augustus/September	" 29,—
Ned. Ind. f.m.s. alle posities	28,75
" " mixed nopad	27,50

10 Juli 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
10 Juli 1922..	nom. 62.17/6	154.10/-	24.2/6	28.5/-	27.17/6
3 " 1922..	nom. 62.10/-	154.2/6	24.5/-	27.17/6	27.12/6
26 Juni 1922..	nom. 61.12/6	152.12/6	24.7/66	27.12/6	27.12/6
19 " 1922..	nom. 62.5/-	152.12/6	24.12/	28.-/-	28.-/-
11 Juli 1921..	nom. 72.12/6	166.2/6	23.2/6	26.17/-	26.17/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petro-grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
3-8 Juli '22	—	—	14	4/-	22/1	22/1
26-30 Juni '22	—	—	14 1/2	4/-	22/9	22/9
4-9 Juli '21	—	—	6/6	6/6	42/9	42/9
5-10 Juli '20	—	—	—	10/-	90/-	72/6 1
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
3-8 Juli '22	6/1 1/2	10/2	12/-	14/6	5/5	7/-
26-30 Juni '22	5/11	10/-	12/3	14/1 1/2	5/4	7/-
4-9 Juli '21	8/3	17/9	17/6	17/7 1/2	7/-	10/6
5-10 Juli '20	25/-	37/6	42/6	37/6	f 17,60	kr. 55.-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
	3-8 Juli 1922	18/-	26/-	30/-
26-30 Juli 1922	18/-	26/-	30/-	30/-
4-9 Juli 1921	27/6	37/6	50/-	35/-
5-10 Juli 1920	85/-	125/-	—	—
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	23/3

1) Voor Britsche schepen 2) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Ooerige noteeringen per ton van 1015 K.G.

**INKLARINGEN.
IJMUIDEN.**

Landen van herkomst	Juni 1922		Juni 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	8	7.480	11	9.858
Groot-Brittannië	104	67.985	63	41.270
Duitschland	35	42.293	24	25.219
Noorwegen	2	1.220	1	82
Zweden	19	9.224	11	5.111
Denemarken ..	5	3.003	8	3.576
Finland.....	36	23.818	13	7.935
België	3	8.165	2	6.478
Frankrijk	4	2.322	9	4.592
Spanje	6	5.850	4	3.433
Portugal	4	2.764	—	—
Italië.....	2	2.547	2	1.612
Levant	3	4.630	2	5.138
And. Midd. Zeeh.	1	735	1	1.146
Ov. Westk. Afrika	5	8.791	3	3.001
Oostkust Afrika	1	4.065	—	—
Ned.-Oost-Indië..	7	27.917	6	24.738
Vereen. Staten..	—	—	4	13.781
Midden-Amerika	3	12.630	—	—
Ned. West-Indië- Ned. Antillen..	2	2.066	5	9.035
Brazilië.....	1	2.120	3	16.301
Argent., Uruguay	2	8.488	—	—
Chili	4	10.766	—	—
Ov. Z.-Amerika..	1	1.960	1	3.448
Totaal	259	260.839	173	185.754
Periode 1 Jan. -- 31 Mei	1.366	1.506.942	1.092	1.276.492
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	107	146.525	87	127.107
Britsche	56	48.899	33	30.250
Duitsche	53	32.976	40	18.333
Noorsche	12	7.841	4	1.667
Belgische	1	1.268	—	—
Fransche	—	—	2	242
Zweedsche.....	20	10.614	4	2.226
Deensche	7	5.917	1	162
Vereenigde Stat.	1	5.261	1	4.504
Andere	2	1.538	1	1.263
Totaal	259	260.839	173	185.754

(Vereenigde Scheepsagenturen van Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Juni 1922		Juni 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	15.000	1	7.569
Groot-Brittannië	1	233	27	186.273
Zweden	31	251.810	—	—
België	1	2.920	—	—
Italië 1)	2	1.609	4	32.178
Levant 2)	—	—	12	10.279
Totaal	6	3.408	8	4.510
Totaal	42	274.980	52	240.809
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	36	269.860	33	190.459
Britsche	3	1.305	6	3.512
Duitsche	1	2.920	3	1.265
Noorsche	—	—	1	3.349
Belgische	2	895	6	3.012
Ver. Staten	—	—	3	39.212
Totaal	42	274.980	52	240.809

1) Bijleggers. 2) Sleepbooten.

(B. Stofkoper.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 30 Juni 1922

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor effecten gedeponoord	f	1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:			
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;			
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;			
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.985.000,—, waarvoor in geld gestort			6.435.000,—
waarvoor effecten gedeponoord	f	1.550.000,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen.. f 7.752.495,—			
waarvoor in geld gestort			6.000.195,—
waarvoor effecten gedeponoord		1.752.300,—	
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen		3.000.000,—	
ten eigen gebruik		33.046.050,—	
			39.348.350,—
Kassa, Wissels en Coupons			26.380.892,06
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen			54.503.335,58
Saldo's bij Bankiers:			
beschikbaar voor eigen gebruik	f	4.540.051,33	
voor rekening van derden		13.088.914,57	
			17.628.965,90
Prolongatiën gegeven			10.615,095—
Eigen Effecten en Syndicaten			7.723.356,60
Credietvereniging	f	65.398.173,53	
Af: loopende Promessen		6.100.000,—	
			59.298.173,52
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Ort. f 56.774.097,28½			
Af: loopende Promessen		1.561,600,—	
			55.212.497,28½
Voorschotten op Consignatiën			2.123.951,98
Gebouwen			4.529.689,92½
		Totaal	f 291.584.413,05

CREDIT

Kapitaal	f	35.500.000,—	
Reservefonds		8.200.613,62	
Buitengewone Reserve		1.000.000,—	
Waarborgfonds Credietvereniging		6.309.880,—	
Reserve Credietvereniging		3.425.259,47	
			f 54.435.753,09
Aandeelhouders voor gedeponoord als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:			
Effecten	f	1.741.000,—	
Contanten		43.700,—	
in Leen-Depôt Effecten		37.607.350,—	
Contanten		1.049.300,—	
			39.348.350,—
Totaal Effecten			1.093.600,—
Totaal Contanten			1.536.485,70
Zieken- en Pensioenfondsen			50.185.532,24½
Deposito's			4.779.700,—
Prolongatie-Deposito's			1.600.637,42
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen			
Saldi Rekeningen Courant	f	86.623.854,31½	
" " " voor gelden in het Buitenland		13.088.914,57	
" " " Credietvereniging		7.308.457,90½	
			107.021.226,79
Beleeningen en Daggeld			630.000,—
Nederlandsche Bank			1.600.334,61½
Te betalen Wissels			27.055.297,96
Diverse Rekeningen			2.297.495,24
		Totaal	f 291.584.413,06

Koninkrijk der Nederlanden

6 pCt. NEDERLANDSCHE STAATSLEENING 1922 B groot nominaal f 150.000.000,—

uitgegeven krachtens de wet van 17 Februari 1922, Staatsblad No. 64,

verdeeld in Obligatiën aan toonder,

groot f 2500,—, f 1000,— en f 500,—

De uitgifte geschiedt tegelijkertijd in de Vereenigde Staten van Amerika, door de firma DILLON READ & Co. te New York op de voorwaarden van het door deze firma uit te geven prospectus.

De leening heeft een looptijd van 50 jaren. Voor 1 Maart 1932 zal niet tot aflossing of conversie kunnen worden overgegaan. Telken jare, voor het eerst op 1 Maart 1933, zal 1/40 deel der leening door uitloting à pari worden afgelost, behoudens het recht tot algeheele aflossing van het nog uitstaande gedeelte der leening.

De ondergeteekenden berichten, dat zij de inschrijving openstellen op een

nominaal bedrag groot f 150.000.000,—,

van bovengenoemde leening in stukken van f 2500,—, f 1000,— en f 500,—

te AMSTERDAM,

ten kantore van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
 " " " " AMSTERDAMSCH E BANK,
 " " " " AMSTERDAMSCH E SUCCURSALE DER BANQUE DE PARIS ET DES
 PAYS-BAS,
 " " " " DE TWENTSCHE BANK,
 " " " " Heeren LIPPMANN, ROSENTHAL & Co.,
 " " " " NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK,
 " " " " Heeren PIERSON & Co.,
 " " " " ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING;

te ROTTERDAM,

ten kantore van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
 " " " " AMSTERDAMSCH E BANK,
 " " " " het AGENTSCHAP DER BANQUE DE PARIS ET DES PAYS-BAS,
 " " " " DE TWENTSCHE BANK,
 " " " " de Heeren R. MEES & ZONEN,
 " " " " ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING;

te 's GRAVENHAGE,

ten kantore van de NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ,
 " " " " AMSTERDAMSCH E BANK,
 " " " " DE TWENTSCHE BANK,
 " " " " Heeren R. MEES & ZONEN,
 " " " " NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK,
 " " " " ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING.

op VRIJDAG 14 JULI 1922,

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur,

tot den koers van 98 pCt.

Bij overteekening zal de toewijzing zooveel mogelijk pondspondsgewijze geschieden.

Het recht wordt voorbehouden bij de toewijzing inschrijvingen niet in aanmerking te nemen.

De betaling der toegewezen obligatiën moet geschieden 25 Juli 1922, ten kantore van inschrijving, tegen inontvangstneming van door den Minister van Financiën uit te geven recepissen die zoo spoedig mogelijk tegen de definitieve obligatiën kosteloos zullen worden ingewisseld, ter plaatse door den Minister van Financiën te bepalen.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar het Prospectus d.d. 8 Juli 1922.

Aan bovengenoemde kantoren van Inschrijving zijn Prospectussen en Inschrijvingsbiljetten verkrijgbaar.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
 AMSTERDAMSCH E BANK.
 AMSTERDAMSCH E SUCCURSALE DER
 BANQUE DE PARIS ET DES PAYS-BAS.
 DE TWENTSCHE BANK.
 LIPPMANN, ROSENTHAL & Co.
 R. MEES & ZONEN.
 NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK.
 PIERSON & Co.
 ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING.

AMSTERDAM, 8 Juli 1922.
 ROTTERDAM,